

Pastoralia

Beleids- en informatieblad Aartsbisdom Mechelen-Brussel

JUNI 2015 - NUMMER 6

MAANDBLAD • NIET IN JULI/AUGUSTUS • AFGK. ANTWERPEN X • P. 2A9707

- Het abc van
pastoraal op school

- Vormelingen
in beeld

- Norbertijns leven:
actie en contemplatie

Inhoud

- 4** De zachtmoedigheid van de barmhartigheid en de eisen van de trouw
- 7** Vormsels 2015
- 8** Het abc van pastoraal op school
- 10** Just try God in Brussel
- 12** Bijbel: Weg van Maria
- 14** Vormsels 2015
- 15** Lourdes: pastoraal thema voor 2015
- 16** Internationaal Eucharistisch Congres in Cebu
- 18** Foto's: Hanswijkprocessie Mechelen
- 20** In memoriam Iny Driessen
- 22** Norbertijns leven: actie en contemplatie
- 24** Nieuwe uitgaven
- 26** Don Bosco 200
- 28** In memoriam monseigneur Bernard Vanden Berghe
- 29** Interdiocesane misdienaarsdag in Leuven
- 30** 6 september: Scheppingszondag
- 31** Vanuit de vicariaten
- 33** Personalia
- 35** Aankondigingen

ILLUSTRATIES

Archief aartsbisdom: 28
Luc Hilderson: 3
IJD Brussel: 10, 11
IJD: 29
Paul Indekeu: 14
Jeroen Moens: 18, 19

Guy Neyns: 7
Norbertijnen Grimbergen: 22, 23
Bart Swalus: 7
Michel Vanwinckel: 14
Rights reserved: 1, 5, 6, 7, 13, 14, 17, 21

**DAGELIJKS NIEUWS
OVER KERK EN RELIGIE**
WAAR? OP DE WEBSITE:
WWW.KERKNET.BE
KLIK OP NIEUWSBERICHTEN

PASTORALIA

Maandblad van het aartsbisdom Mechelen-Brussel

Redactie
Koen Cauberghe
Steven Wielandts
Ria Dereymaeker
Tony Frison
Luc Devisscher
Jeroen Moens
Jean Paul Pinxten
Fons Yytterhoeven
Etienne Van Billoen
Jürgen Mettepenningen

Corrector
Karel Evenepoel

Vertalingen
Mohan Sawhney, o.praem.

Eindredactie
Jeroen Moens

Redactie en administratie
Pastoralia
Wollemarkt 15
2800 Mechelen
015 21 65 01

**Adreswijzigingen
en abonnementen**
Maria Peeters
015 29 26 17
maria.peeters@diomb.be

Zetwerk, opmaak en druk
Halewijn
Halewijnlaan 92
2050 Antwerpen
Lid VUKPP

Abonnementen
- een jaarabonnement op Pastoralia kost 32 euro
- een gecombineerd jaarabonnement met de Franstalige uitgave kost 60 euro
- het bedrag kan gestort worden op rekening
IBAN: BE43 2300 7229
2201 BIC: GEBABEBB
t.a.v. Pastoralia Nederlands,
Wollemarkt 15
2800 Mechelen

Verantwoordelijke uitgever
Etienne Van Billoen
Wollemarkt 15
2800 Mechelen

De roeping om de eenzaamheid van de scheiding te dragen

Laten wij veronderstellen dat het ergste binnen het echtpaar al gebeurd is. Er zijn meerdere pogingen tot verzoening geweest. Misschien heeft men niet alle vermogens van de natuur en de genade benut, maar op menselijk vlak zit men vast. Wat te doen? Sommigen beslissen om de nieuwe situatie van de scheiding of de echtscheiding te dragen. Anderen overwegen om 'hun leven te herbeginnen'. Wat is het meest conform met het Evangelie?

Jezus is heel duidelijk op dat vlak: 'Wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt echtbreuk tegenover haar, en als zij haar man verstoot en met een ander trouwt, pleegt zij echtbreuk' (Mc 10, 11-12). [In de paralleltekst van Mt 5, 32 is sprake van een uitzondering voor het geval van 'porneia'. De meeste exegeten menen dat dit woord op irreguliere echtparen slaat (incest, bloedverwantschap, samenwonen). Ze kunnen ontbonden worden omdat het geen echte 'huwelijken' zijn.] Wie christelijk huwt, doet de belofte zijn partner 'in de Heer' en op 'zijn' wijze te beminnen; hij of zij engageert zich om de partner trouw te blijven zelfs indien deze ontrouw is, naar het beeld van de Heer die ons nooit verlaat, ondanks onze ontrouw (cfr. 2 Tim 2, 13). Als we zeggen dat de onschuldige echtgenoot het recht heeft om zijn of haar leven te herbeginnen omdat de andere hem verraden heeft, zeggen we iets redelijks op menselijk vlak, maar de dwaasheid van het Evangelie is er niet terug te vinden. Nee, het is niet niets om zich te engageren om te beminnen zoals de Heer bemint! Vandaar het belang van de huwelijksvoorbereiding en het ontraden van overhaaste sacramentele huwelijken.

Maar dan bevoorrecht de Heer toch koppels die zonder een verbintenis samenleven of louter burgerlijk getrouwd zijn? Zij kunnen van elkaar scheiden en daarna een nieuw huwelijk sluiten, en bovendien in de Kerk. Dat is waar, al kan men zich vragen stellen bij de ernst van de sacramentele verbintenis die vertrekt van een dergelijke berekening. In het algemeen hebben diegenen die hun plicht niet vervullen op korte termijn voordelen vergeleken met diegenen die dat wel doen. Maar ligt de sleutel van het ware geluk niet op lange termijn? Jezus verwittigt ons: 'Als iemand achter Mij aan wil komen, laat hij dan met zichzelf breken, zijn kruis opnemen en Mij volgen. Want wie zijn leven wil redden, zal het verliezen. Wie zijn leven verliest vanwege Mij, zal het vinden' (Mt 16, 24-25).

Dat is harde taal, maar die moet geplaatst worden binnen de echte spirituele 'overbelasting' die Jezus van zijn leerlingen vraagt. Nooit zal iemand zoveel van ons hart geëist hebben: 'Jullie zullen onverdeeld goed zijn, zoals jullie hemelse Vader onverdeeld goed is' (Mt 5, 48). Als Jezus zou gezegd hebben: 'Jullie zullen volmaakt zijn voor zover jullie menselijke natuur het toelaat', zou dat redelijk geweest zijn, maar integendeel: 'Heb elkaar lief zoals ik jullie heb liefgehad' (Joh 15, 12)!

Een groot deel van de Bergrede bestaat trouwens uit tegenstellingen tussen de redelijke voorschriften van de Joodse Wet en de dwaze eisen van Jezus: 'Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: 'Pleeg geen overspel.' En ik zeg zelfs: iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd' (Mt 5, 27-28), enzovoort! De taal van Jezus is zo scherp dat de leerlingen die het horen, schrikken en opwerpen: 'Als het met de verhouding tussen man en vrouw zo gesteld is, kun je maar beter niet trouwen' (Mt 19, 10).

+ André-Jozef Léonard

Aartsbisschop van Mechelen-Brussel

Agenda* van de aartsbisschop: juni – augustus 2015

- 6 juni om 18 u: eucharistie en processie van het Heilig Sacrament bij de karmelietenkerk van Brussel;
- 13 juni om 17 u: eucharistie in Laken (Sint-Lambertus-Heilig Hart);
- 14 juni om 10 u: eucharistie in Watermaal-Bosvoorde (Onze-Lieve-Vrouw van Altijd durende Bijstand);
- 20 juni om 18 u: eucharistie in Watermaal-Bosvoorde (Koningin der Hemelen);
- 21 juni om 11.30 u: eucharistie in Ukkel (Sint-Anna);
- 28 juni om 9.30 u: eucharistie in Brussel (Miniemenkerk) in de Tridentijnse ritus;
- 28 juni om 16 u: priesterwijdingen in Brussel (kathedraal);
- 12 juli om 10.30 u: eucharistie in Merchtem (Onze-Lieve-Vrouw);
- 23 augustus om 11.15 u: mis in Ukkel (Heilig Hart).

* Deze agenda vermeldt enkel de publieke vieringen waarin monseigneur Léonard voorgaat.

De zachtmoedigheid van de barmhartigheid en de eisen van de trouw

Men kan zich afvragen waar Jezus' barmhartigheid te vinden is in deze zaak. Is Jezus niet diegene die zondaars ontvangt (cfr. Lc 15, 2), de overspelige vrouw er weer bovenop helpt (cfr. Joh 8, 2-11) en tot de hele mensheid zegt: 'Kom allen naar Mij toe die afgemat en belast zijn, en Ik zal u rust geven' (Mt 11, 28)? Ja, de barmhartigheid is wel degelijk aanwezig in het Evangelie. Maar nooit maskeert zij de eisen van de heiligheid: 'Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten op te heffen. Ik ben niet gekomen om ze op te heffen, maar om ze te vervullen. (...) Want Ik zeg jullie: als jullie gerechtigheid niet méér betekent dan die van de schriftgeleerden en farizeeën, zul je het koninkrijk der hemelen zeker niet binnengaan' (Mt 5, 17.20).

De oneindige barmhartigheid van Jezus is er niet om het kwade te verontschuldigen of te rechtvaardigen; ze is er om de berouwvolle zondaar te verwelkomen om hen een nieuw leven aan te bieden. Zo verwelkomt hij de overspelige vrouw. Hij veroordeelt haar niet, maar zijn barmhartigheid betekent niet dat hij haar gedrag zegent. Jezus voegt er integendeel aan toe: 'Ga nu maar en zondig voortaan niet meer' (Joh 8, 11).

De pastoraal van de Kerk moet zich laten inspireren door die van Jezus. Zij moet zich ontvankelijk tonen voor diegenen die zich in een incorrecte situatie bevinden, maar zonder ooit de inspanning van de bekering af te raden. Op dezelfde manier zal men

binnen de diocesane gezinspastoraal met een groot hart heel ver gaan om hertrouwde gescheidenen te verwelkomen, maar zonder dat die onmisbare pastoraal van de barmhartigheid mensen ontmoedigt die proberen trouw te blijven aan een echtgenoot waarvan zij gescheiden leven.

Trouw blijven aan wie ons verraden heeft

Als u gescheiden bent, is inderdaad het eerste dat de Heer van u vraagt uw situatie en uw eenzaamheid te aanvaarden, veeleer dan uw leven te willen herbeginnen door een nieuwe relatie aan te gaan. En dit ook als u meent dat alle schuld ligt bij de echtgenoot die u in de steek heeft gelaten. Enkel zo kan u beminnen naar het beeld van Jezus, die ons trouw bemint zelfs als wij Hem verraden hebben.

Die roep tot absolute trouw kan utopisch lijken, zoals trouwens een groot deel van de moraal utopisch is. De naaste beminnen zoals zichzelf en zelfs zijn vijanden, het onrecht ondergaan in plaats van het

te plegen, enzovoort: zijn dat allemaal geen utopische eisen? Zij zijn nochtans onuitwisbaar ingeschreven in de moraal van het Nieuwe Testament.

Jezus komt zelf uw eenzaamheid dragen

Dit punt is cruciaal: Jezus vraagt nooit iets van ons zonder het eerst zelf te doen en zonder het in het eigenste hart van onze zwakheid zelf te beleven. Hijzelf voelde zich in zijn lijden heel alleen, verlaten door allen, zelfs door zijn leerlingen. 'Ze lieten Hem allemaal in de steek en vluchtten weg', noteert Marcus (14, 50). Petrus verloochent hem bij een dienstmeid. De menigte die hem enthousiast gevolgd was, vraagt nu zijn dood. Zelfs zijn Vader laat hem schijnbaar alleen. In zijn doodstrijd slaakt Jezus drie keer een kreet om hulp naar die God waarvan Hij zei de welbeminde Zoon te zijn: 'Vader, voor u is alles mogelijk, neem deze beker van mij weg. Maar laat niet gebeuren wat ik wil, maar wat u wilt' (Mc 14, 36). Maar Hij krijgt geen enkel antwoord. En ondertussen slapen de apostelen. Jezus sterft in extreme

“

In de moeilijkste momenten van ons leven nodigt Jezus ons uit tot vergeving, trouw en het aanvaarden van eenzaamheid

eenzaamheid, omringd door rovers die Hem uitschelden. De angst doet Hem de kreet slaken die zoveel indruk heeft gemaakt dat hij in de oorspronkelijke taal is weergegeven: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?' (Mc 15, 34).

Jezus sterft alleen, maar Hij blijft trouw tot het einde. Trouw aan zijn Vader die zwijgt en Hem alleen laat: 'Vader in uw handen beveel ik mijn geest' (Lc 23, 46). Trouw aan de leerlingen die hem verlaten hebben: 'Dat is je Moeder' (Joh 19, 27). Trouw aan de oversten van het volk en aan zijn beulen: 'Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen' (Lc 23, 34). Trouw aan zijn lotgenoten in het lijden: 'Ik beloof je, vandaag nog zul je bij Mij zijn in het paradijs' (Lc 23, 43).

We moeten mediteren over deze eenzaamheid en trouw van Jezus, door allen verlaten en allen vergevend. Zelfs op de moeilijkste momenten van ons eigen leven nodigt Hij ons uit tot dezelfde houding: vergeving, trouw, aanvaarde eenzaamheid. Wees er zeker van: Hij vraagt dit niet 'van bovenaf' van u, zwevend boven uw ellende. Hij komt in u beleven wat Hij van u vraagt. Want 'Jezus is aan het lijden tot het einde van de wereld' (Pascal). Het is met Hem, die uw Simon van Cyrene wordt, dat u de eenzaamheid die Hij van u vraagt zal beleven.

Dit kan u menselijkerwijze onmogelijk lijken en in veel gevallen is het dat ook. Maar, zo verwittigt Jezus ons, voor God is alles mogelijk. En met Jezus zeker. Dat is wat Hij antwoordt aan de verbijsterde leerlingen over een andere eis, die gaat over rijkdom en bezit: 'Daar schrokken ze nog meer van en ze zeiden tegen elkaar: 'Wie kan er dan nog gered worden?' Jezus keek hen aan en zei: 'Bij de mensen kan dat niet, maar bij God wel, want bij God kan alles' (Mc 10, 26-27).

Het is duidelijk dat een dergelijke, soms heroïsche trouw enkel mogelijk is in een levende band met Jezus, wat een intens gebed veronderstelt en het beroep op de sacramenten, in het bijzonder de vergeving en de eucharistie. Zo heb ik al gescheiden mensen horen getuigen over de grote hulp die zij vonden in de eucharistische aanbidding. Zij beleven deze verlengde blootstelling aan de uitstraling van het hart van Christus als een soort geestelijke therapie, die het gewonde hart geneest en die hen concreet openbaart hoezeer hun eenzaamheid bewoond en bevrucht wordt door de liefde van Christus, die des te meer verlangt hen te verwennen omdat hun menselijke liefde verraden of gekwetst werd. Ook daar, in dat verlengd gebed, wordt duidelijk dat de Passie drager is van de Verrijzenis.

Onmisbare steun van broeders en zusters in het geloof

Het is ook duidelijk dat dergelijke trouw alleen mogelijk is met de steun van broeders en zusters in het geloof. Te veel christenen die geconfronteerd werden met het drama van een scheiding of die verlaten zijn door een partner, worden

aan hun lot overgelaten. Men kan de eenzaamheid niet alleen dragen. Eenzaamheid mag in geen geval vereenzaming zijn! Een gekwetste echtgenoot kan de eenzaamheid enkel in trouw beleven als men niet alleen staat. Men kan die slechts beleven, voor Jezus, met Jezus en met broeders en zusters die een teken zijn van de nabijheid van de Heer.

Christelijke gemeenschappen moeten bijgevolg geïnspireerd zijn om hun broeders en zusters te steunen die de evangelische keuze maken hun trouw te beleven ondanks de scheiding. Vandaar het belang van gemeenschappen – zoals de 'Communión Notre-Dame de l'Alliance' – die speciaal zijn opgericht om christenen die zich in die situatie bevinden, op spiritueel vlak bij te staan en hen te helpen uit liefde 'ja' te zeggen en de vreugde te beleven in de beproeving. Maar ook los van dit soort verenigingen kunnen mensen die alleen zijn achtergebleven grote hulp vinden in de zorg voor hun kinderen, in hun professionele verantwoordelijkheden en in alle sociale relaties die hen voor anderen en God openen, op voorwaarde dat men er broederlijke steun ervaart.

Op die manier kan, doorheen en tegen alles in, de hoop groeien die voorkomt uit het verheerlijkt kruis. Het is niet voor niets dat onze God zijn doodstrijd doormaakte in de duisternis. Het is niet voor niets dat Jezus verlaten gestorven is. Zelfs na zijn dood, toen alles al volbracht was, werd Hem een laatste wonde toegebracht en werd zijn hart doorstoken. En uit die laatste wonde vloeide een klein straaltje bloed en water. Zo begon al het nieuwe leven; dit was al de paasvreugde die door de dood heen sijpelde, vanuit de afgrond waarin alles verloren leek. Onze broeders en zusters die door echtbreuk getroffen zijn, hebben nood aan een dergelijke bron waaraan ze zich kunnen laven.

De vreugde van een nieuwe en vruchtbare eenheid

Er is een kruis in de aanvaarde eenzaamheid. Daar waar het kruis van Jezus te vinden is, bloeit ook de vreugde. Wie zich engageert voor de evangelische trouw aan de afwezige echtgenoot zal de aanwezigheid van de verrezen Jezus ervaren. Die zal ervaren wat met Maria Magdalena gebeurde op de dag van Pasen, terwijl ze hopeloos stond te schreien aan het lege graf (cfr. Joh 20, 11-18). Jezus trok haar uit haar verbittering door haar bij haar naam te noemen en haar zijn aanwezigheid,

die tot dan verborgen was, te openbaren. Binnen die blik van Jezus verandert alles. Voorbij elk dolorisme wordt het lijden dat bewoond wordt door de liefde van de Heer een plaats van een nieuw verbond. Het is alsof de Heer ons in de woestijn tegemoet komt om tot ons hart te spreken (cfr. Hos 2, 16). Zo getuigen mensen die deze beproeving hebben meegemaakt. Als zoveel gescheiden christenen onmiddellijk een nieuwe partner zoeken, is dat niet omdat niemand hen gezegd heeft dat Jezus hen waarachtig kan vervullen met de tederheid van de Vader en hen zelfs de genade kan verlenen om voor hun kinderen het beeld van God te zijn, tegelijk vader en moeder? Ja, Jezus lijdt met ons tot het einde van de wereld, maar door naar zijn gelaat te kijken en ons door Hem te laten aankijken, ontdekken we al de vreugde van Pasen.

En als de Vader ziet dat we uit liefde de weg van trouw bewandelen, is zijn vreugde zo groot dat Hij ons de vruchtbaarheid ervan laat inzien. Elke aanvaarde zelfverloochening om trouw te blijven wordt een offer dat onmiddellijk door God wordt aanvaard opdat het huwelijks sacrament beter geëerbiedigd wordt, opdat meer gescheiden mensen de barmhartigheid van de Vader zouden hervinden en 'ja' zouden zeggen tegen Hem. Zo zal men inzien dat, door niet bij een derde persoon

echtelijke tederheid te zoeken, dit offer niet verloren is. Als dat offer wordt toevertrouwd aan het hart van de Vader 'die in het verborgene ziet' (cfr. Mt 6, 4), zal het helpen om genezing te verkrijgen van een koppel in moeilijkheden zodat het, eveneens steunend op de gave van de Heer, samen durft blijven in goede en kwade dagen. Nee, van wat in gemeenschap met de Heer wordt beleefd, gaat niets verloren! Zelfs als we naar ziel en lichaam gewond zijn, zelfs als we voor het leven gekwetst zijn, biedt Gods liefde ons hart een nieuwe gemeenschap aan en ons leven een nieuwe vruchtbaarheid. Voor Hem is niets volledig verloren.

“

Wie zich engageert voor de evangelische trouw aan de afwezige echtgenoot zal de aanwezigheid van de verrezen Jezus ervaren

+ **André-Jozef Léonard**
Aartsbisschop van Mechelen-Brussel

Vormsels 2015

Perk

Bunsbeek (Glabbeek)

Tollembeek

Halle

Brussel

Het abc van pastoraal op school: ontmoeten

Pastoraal draait rond ontmoeting. Dat is zo in een ziekenhuis en in een parochie. Ook op school. En net zoals in een kliniek en een parochie, is die ontmoeting niet volledig te sturen. Niet met elkaar en ook niet met God. Dat gaat zo met mysteries: je hebt die niet in de hand. Maar aanzetten geven en een kader creëren voor die ontmoetingen, dat mag verwacht worden in een katholieke instelling. Dus ook in katholieke scholen, die zich vooral sinds het aantreden van Lieven Boeve als directeur-generaal van het VSKO, uitgedaagd weten om zich verder te ontwikkelen als 'katholieke dialoogschool'. Dialoog als positief-actieve vorm van ontmoeting: elkaar verkennen, de eigen identiteit ontwikkelen en verdiepen via dialoog, zowel met elkaar als met God. De school is zodoende niet louter een leerruimte, maar evenzeer een ontmoetingsruimte.

Een uitnodiging ...

Om de ontmoeting met God gestalte te geven, zijn er pastorale teams. Zij nemen in de katholieke dialoogschool het voortouw om God ruimte te geven in de school. Zijn naam mag inderdaad klinken. En zijn wil geschieden, zoals Hij dat wil, in mensen. Ook op school. Het pastoraal team geeft eigentijdse aanzetten tot ontmoeting met God, maar helpt ook mee de ruimte te scheppen om die ontmoeting daadwerkelijk mogelijk te maken. Daarbij is niet het pastorale team de eerste actor – dat is God, van wie de eerste uitnodiging uitgaat tot ontmoeting. Wat die God wil en

beoogt, heeft Hij duidelijk gemaakt in het leven van Jezus. Vandaar dat Jezus een centrale plaats inneemt in de pastoraal: hij is toonbeeld van God en voorbeeld voor mensen. Op het vlak van dialoog is hij de maatstaf. Jezus sloot niemand uit, gaf eenieder kansen, spijkerde niemand vast op een feit of een fout, opende voor andersdenkenden zijn hart, ontsloot voor zondaars toekomst, enzovoort. Bovendien stond hij zelf open om via dialoog bij te leren, zoals het verhaal over zijn ontmoeting met de Syrofenicische vrouw ons leert: zij leerde hem liefde hebben voorbij de grenzen van de eigen geloofsgemeenschap.

... voor allen ...

Als je de opsomming ziet waartoe Jezus het voorbeeld heeft gegeven, dan is dat hele lijstje niet in één hokje te plaatsen. Niet in het leven op zich, niet op een school in het bijzonder. Een pastoraal team mag dan een 'werkgroep' op zich zijn binnen de school, pastoraal zelf is geen hokje op school. Pastoraal mag leven op de hele school. Ook al bestaat onze schoolpopulatie al lang niet meer uit een merendeel van overtuigde katholieken: voor eenieder die zich als leerling of personeelslid op een katholieke school bevindt, mag het niet vreemd zijn dat de hele school een ruimte is waar God mag binnenkomen. Zijn uitnodiging tot ontmoeting geldt niet enkel katholieken! Ook moslims en de ongebonden zinzoekers (wellicht de grootste groep op vele plaatsen) worden geroepen tot ontmoeting met God.

Niet om bekeerd of geaccapareerd te worden, wel om via de ontmoeting met God zichzelf en elkaar op een positieve manier te ontwikkelen op geestelijk vlak, als mens. Zo levert de school als ontmoetingsruimte een bijdrage aan de groei van het levensbeschouwelijk profiel van elke: leerling en personeelslid.

... op heel de school ...

God is een groot woord en onzichtbaar. Hij werkt meestal via het kanaal van zijn schepping, in het bijzonder van mens tot mens. Vandaar dat de ontmoeting met God in een katholieke dialoogschool niet los staat van de ontmoeting met elkaar. Zo is het mijn overtuiging dat een katholieke school slechts ruimte geeft aan God in zoverre ze inzet op menselijkheid naar elkaar toe. Kortom, hoe kunnen we onze leerlingen en collega's bevestigen en versterken, vanuit het besef dat meer menselijkheid de toegangspoort bij uitstek is om God de ruimte te geven te werken zoals Hij wil werken? Die vraag en dat streven reiken verder dan het pastoraal team: dit is een verantwoordelijkheid die schoolbreed gedragen dient te worden, met het pastorale team als voortrekker.

Anders gezegd: zoals pastoraal niemand mag uitsluiten, mag niemand zich op onze scholen afsluiten van pastoraal. Dat is niets minder dan een logisch gevolg van een belangrijke component van de identiteit van de katholieke school: ze is katholiek zonder dat we daartoe een beslissing moeten nemen en

er van ons daaromtrent een beslissing wordt verwacht – de katholieke eigenheid van een school is voorgegeven, ja naast een opgave vooreerst gave of geschenk. In onze tijden komt het er niet zelden op aan om de rijkdom van dit facet te willen (her)ontdekken. Ook dat is een kwestie van ontmoeten ... Gekoppeld aan het niet afwasbaar etiket 'katholiek', is de bijdrage die de katholieke school als ontmoetingsruimte levert aan de kwaliteit van leven en leren. Heet het dan nog toeval dat het katholiek onderwijs garant staat voor kwaliteit? En wie gelooft nog dat dit niets te maken heeft met de katholieke eigenheid? En ik ga zelfs verder: het heeft ook te maken met pastoraal.

... om 'er te zijn' !

Pastoraal gaat over het leven. En over de kwaliteit die men aan dat leven wil geven vanuit de overtuiging dat de ontmoeting met God daar een fundamentele meerwaarde voor kan betekenen. Omdat pastoraal over dat leven en die kwaliteit gaat, betreft de pastora-

le werking op school niet alleen gebedsvieringen, andere bezinningsmomenten en het organiseren van acties binnen het kader van Welzijnszorg en Broederlijk Delen. Hoe belangrijk al die zaken ook zijn, gebed en solidariteit vormen twee van de drie componenten van de pastoraal. Er is ook nog de dragende grond: de schoolgemeenschap, de mensen dus die zich aan elkaar te ontmoeten geven.

Daarmee wordt het abc van de pastoraal compleet: actie (vaak met de focus op anderen buiten de school), bezinning (gericht tot God) en communio (gerichtheid op elkaar binnen de school). In omgekeerde volgorde van belang. Eerst is er dus de communio of gemeenschap. Ook die is voorgegeven: ik kies niet zelf wie er in de gemeenschap van de school zit. En de anderen hebben mij niet gekozen. We zijn dus aan elkaar toevertrouwd. Precies dat gegeven is de context en het fundament om met elkaar op weg te gaan en elkaar op die weg te steunen. Heel eenvoudig: door mens te zijn voor de mensen. Empathie is daarbij

van groot belang. Maar ook gewoon 'er zijn'. Was dat niet de naam die God zichzelf gaf in zijn ontmoeting met Mozes: 'Ik zal er altijd zijn voor u.' Pastoraal is in de eerste plaats die naam proberen waar te maken ten aanzien van allen die ik op school ontmoet, gesteund door het voorbeeld van Jezus. Voorwaar niet gemakkelijk altijd, maar wel de moeite waard. De A en de B vertrekken vanuit de C, maar zorgen er op hun beurt voor dat de schoolgemeenschap gedreven inzet toont en geïnspireerde kracht in zich draagt. Ja, zo wordt dit ABC een hoeksteen van de katholieke dialogeschool. We vertrekken in onze scholen niet van een tabula rasa: er gebeurt al zoveel goeds!

Jürgen Mettepenningen

Directeur Identiteit,
vicariaat Onderwijs

Just try God

Studenten en jongeren in Brussel komen samen rond geloof

Al sinds oktober 2013 komen tientallen studenten en jonge professionelen elke maand samen in de kapel van het studentenhuis Ruach in Brussel om eucharistie te vieren, samen te eten en nadien te luisteren naar en in gesprek te gaan met een interessante gast. 'Just try God', want zo heten deze avonden, is een samenwerking tussen Studentenpastoraal Brussel en IJD Brussel.

Eucharistie, sfeer en gezelligheid

Waarom komen de jongeren eigenlijk? Voor de eucharistie? Voor het gezellig samen zijn? Voor de interessante sprekers? Voor alle drie, zo blijkt. 'De eucharistie is een belangrijk onderdeel van de avond', zegt Roos Zuidervaart, studente vrije kunst in Brussel, die elke maand aanwezig is. 'Het is een ontmoeting met God. Het voedt me spiritueel en ik voel dat de Heilige Geest bij me is. En het is zo mooi dat we dit samen met jonge mensen kunnen doen, in een open maar geborgen gemeenschap.'

De broodmaaltijd brengt dan weer gezelligheid en sfeer. Een moment om met elkaar te babbelen, nieuwtjes uit te wisselen, nieuwe mensen te leren kennen en grapjes te maken. Maar ook voor de gastsprekers, de 'godzoekers', komen de jongeren graag af.

Roos: 'De gasten die uitgenodigd worden zijn stuk voor stuk wijze mensen. Ze laten ons verschillende manieren zien hoe het zou kunnen als christen te leven. Ze laten ons kennis maken met hun visie op het leven en hoe zijn Gods woord in praktijk proberen te brengen.'

Een terugkerende gast de afgelopen twee jaar was de Brusselse hulpbisschop monseigneur Kockerols. Bij zijn eerste passage sprak hij over het paasmysterie. Geen gemakkelijk onderwerp, dat bij de jongeren veel vragen oproep, onder meer over de standpunten van de Kerk inzake morele kwesties. In maart 2015 kwam monseigneur Kockerols terug om het gesprek met de jongeren over het instituut Kerk versus het persoonlijk geloof verder te zetten. De reactie van een niet-kerkelijke student achteraf: 'Het leek wel alsof ook ik deel uitmaak van die Kerk!'

Roos Zuidervaart

Getuigenissen over gelovige inzet

De afgelopen twee jaar zijn al verschillende gasten gepasseerd. Zo kwam Willem, een bewoner van de Arkgemeenschap in Gent, ons vertellen over zijn thuis, waar mensen met en zonder mentale beperking samenleven in gemeenschap. 'Feesten is heel belangrijk!', zo drukte de man met het syndroom van Down de jongeren op het hart.

Ook engagement was een belangrijk onderdeel van de getuigenissen. Zuster Simone, een kleine zuster van het Evangelie

die jarenlang met de gevangenen en hun families in New York gewerkt heeft, priester Johnny Demot over zijn werk met de armsten in Brussel, en Tim De Mey van Sant'Egidio over de daklozenwerking: allemaal vertelden ze met enthousiasme over hun inzet. Maar ook het persoonlijk geloof kreeg een plaats. Avonden over gebed, pelgrimeren, de spiritualiteit van Tibériade, de Bijbel, of de kracht van de Heilige Geest gaven de jongeren stof tot nadenken en verdieping van hun eigen geloof.

Roos: 'Just try God is een mooi initiatief dat jongeren de kans

geeft om met andere jongeren samen te zijn rond het geloof. En er kan altijd nog volk bij, dus, als je jong en nieuwsgierig bent, kom maar af!'

Elke Schouwaerts
IJD Brussel

'Just try God' vindt elke eerste woensdag van de maand om 19 uur plaats in studentenhuis Ruach (Begijnhofstraat 36, 1000 Brussel, vlakbij metro Sint-Katelijne).

Weg van Maria

Een buitenbijbelse bloemlezing over de geboorte en jeugd van Maria (deel 2)

In een vorige bijdrage (Pastoralia mei 2015) lazen we het verhaal van de geboorte van Maria. Daaruit kwam naar boven dat dit kind een bijzondere bestemming zal krijgen in het plan van God voor de wereld. In dit artikel beschrijven we vanuit het apocriefe ‘voor-evangelie van Jakobus’ (tweede eeuw) de jeugdijaren van Maria en hoe ze als jong meisje in het huwelijk treedt met Jozef.

Zes maanden oud

Als Maria zes maanden oud is, zet haar moeder haar op de grond om te zien of ze al kan staan. Ze loopt zeven stappen van haar moeder vandaan tot ze weer bij haar schoot uitkomt. Het kleine kind zet blijkbaar al heel vroeg haar eerste stappen. Anna aarzelt niet. Ze herinnert zich maar al te goed haar belofte die ze gedaan heeft aan de Heer en ze creëert een heiligdom in het slaapvertrek van het meisje. In dit kinderklooster brengt Maria haar eerste levensjaren door in het gezelschap van onschuldige Joodse meisjes die haar wat afleiding bezorgen. Zo blijft haar zuiverheid bewaard tot ze klaar is om door God aangeraakt te worden.

Als zij [Maria] zes maanden oud wordt helpt haar moeder haar op de grond staan, om te proberen of zij kan staan. Zij loopt zeven passen rond en komt dan bij haar schoot aan. [...] Zij [Anna] maakt een heilig hoekje in haar slaapkamer en laat niet toe dat er iets algemeen of onreins daar doorheen komt. Ze roept de onbevleete dochters der Hebreëen bijeen, en die hebben voor haar afleiding gezorgd (6,1).

De onbevleete ontvangene

Binnen de christelijke traditie heeft de figuur van Maria een bijzonder

statuut verworven. Geroepen worden om de moeder van Gods zoon te worden is immers niet voor iedereen weggelegd. Sinds Adam en Eva is de mens beladen met zonde en deze wordt bij wijze van spreken met de papepel doorgegeven aan de volgende generaties. Alleen een mens die vrijgesteld is van deze ‘erfzonde’ kan het leven schenken aan God. Maria was zo een mens, als de moeder Gods moet zij vrij zijn van zonde en wel sinds haar geboorte.

Deze geloofsovertuiging heeft binnen de katholieke kerk geleid tot het dogma van de onbevleete ontvangenis afgekondigd door paus Pius IX op 8 december 1854 in de bul ‘Ineffabilis Deus’: Wij verklaren, spreken uit en bepalen dat de leer welke inhoudt dat de allerzalgigste Maagd Maria op het allereerste moment van haar ontvangenis door een uitzonderlijke genade en privilege van de almachtige God, met het oog op de verdiensten van Christus Jezus, de Zaligmaker van het menselijke geslacht, door vrijwaring van alle smet der erfzonde zuiver was, door God is geopenbaard, en daarom door alle gelovigen vastelijk en met volharding moet worden geloofd.

In de tempel

Op de leeftijd van drie jaar wordt Maria in overeenstemming met de belofte van Anna naar de tempel ge-

bracht. Net als eertijds koning David voor de ark, danst Maria er voor het altaar van God. Zonder nog om te kijken naar haar ouders zal het kleine kind vanaf nu in de tempel verblijven. Dit langdurige verblijf van Maria in de tempel van Jeruzalem is ongetwijfeld geïnspireerd op het verhaal van de kleine Samuël. Ook hij werd vanaf het moment dat hij van de borst was, door zijn ouders naar het huis van de Heer gebracht waar hij, onder het toezicht van de priester Eli, in dienst bleef van de Heer (lees 1 Samuël 1-2). Wellicht stond de auteur van het voor-evangelie van Jakobus ook de hoogbejaarde profetes Hanna voor de geest die bij de opdracht van de twaalfjarige Jezus in de tempel aanwezig was. Ook zij was – nadat ze na haar meisjesjaren zeven jaar getrouwd was geweest en daarna weduwe geworden – ‘altijd in de tempel en diende God dag en nacht met vasten en bidden’ (lees Lc 2, 41-52).

Als het geschiedt dat het kind drie jaar wordt [...] De priester laat haar zitten op de derde trede van het altaar; de Heer God stort genade over haar uit en zij danst op haar voetjes naar beneden. (7,1-3) Maria is in de tempel geweest als een scharrelende duif: voedsel heeft ze mogen aanemen uit de hand van een engel. (8, 1)

Als ze twaalf jaar is geworden vragen de priesters zich af wat ze met haar moeten doen om te voorkomen

dat zij het heiligdom van de Heer verontreinigt. Een puberende meid op huwbare leeftijd in de tempel van de Heer! De tempelbedienaars zitten met de handen in het haar. De hogepriester Zacharias vraagt de Heer om raad. Een engel verschijnt en stelt voor een echtgenoot voor Maria te zoeken onder de weduwnaars van het joodse volk. Op die manier kan het meisje op een eervolle manier uit de tempel verwijderd worden.

Als het geschiedt dat zij twaalf jaar wordt [...] (8, 2) 'Vergader de weduwnaars van de gemeenschap; laten die ieder een staf neerzetten, en aan wie de Heer het met een teken zal duidelijk maken, diens vrouw zal zij zijn!' (8, 2).

Hoe het dan verder moet met de belofte die haar moeder vóór haar geboorte heeft gedaan, nl. dat haar kind zijn leven lang de Heer zou dienen, daarover wordt met geen woord gerept. Wellicht beschouwt de auteur van het voor-evangelie van Jakobus de belofte van een moeder aan God ondergeschikt aan de belofte van God aan Abraham dat uit hem een talrijk nagelacht zou geboren worden. Met het oog op het realiseren van deze belofte was het gangbaar dat elk meisje op huwbare leeftijd uitgehuwelijkt werd. Onvruchtbaar zijn of als maagd sterven was wel het laatste waar ook een jong Joods meisje aan dacht. Misschien was ze wel uitverkoren om de moeder van de Messias te zijn?

Jozef

De verzamelde weduwnaars van Israël moesten op bevel van de engel van de Heer allemaal een staf meebrengen. Net zoals eertijds in de woestijn Aäron op basis van zijn staf uitgekozen werd als helper voor Mozes, zal nu een man voor Maria gezocht worden. Iedereen geeft zijn staf af aan de hogepriester, die ze mee naar binnen neemt in de tempel

om te bidden. Daarna krijgt ieder zijn staf terug. Onder de weduwnaars bevindt zich een zekere Jozef. Hij neemt als laatste zijn staf terug in ontvangst en onmiddellijk kwam er een duif uit die op Jozefs hoofd vloog. Voor de hogepriester is het duidelijk dat Jozef de man is die door het lot is aangewezen de maagd van de Heer onder zijn hoede te nemen.

Als Jozef de laatste staf aanneemt, - zie, dan komt er een duif uit de staf en fladdert op Jozefs hoofd. De priester zegt tot Jozef: Jij bent door het lot aangewezen de maagd des Heren bij je te nemen om haar voor jou te bewaren! (9, 1)

Maar Jozef staat niet te springen om de rol van maagdenbeschermer op zich te nemen. Hij voert aan dat hij al zonen heeft en te oud is, bovendien is Maria jong. Iedereen zal hem uitlachen met zijn jonge maagd. De hogepriester beroept zich op de vrees voor Heer en wat anderen

is overkomen vanwege hun ongehoorzaamheid. Jozef capituleert en neemt Maria onder zijn hoede.

En Jozef zegt daartegenin, - hij zegt: Ik heb zonen, ik ben oud, en zij is jong; laat ik niet belachelijk worden voor de zonen Israëls! De priester zegt tot Jozef: Vrees de Heer, je God, en gedenk wat God gedaan heeft aan Datan, Abiram en Korach, - [...] Jozef wordt bevreesd en neemt haar bij zich om haar voor zich te bewaren.

Tot hier de verhalen over de geboorte, de jeugd en het huwelijk van Maria.

Luc Devisscher
luc.devisscher@ccv.be

Albrecht Dürer: De tempelgang van Maria (1504)

Vormsels 2015

Humbeek

Kortenberg

Sint-Jans-Molenbeek

Tienen

Wezembeek-Oppem

De vreugde van de zending

Pastoraal thema van 2015 in Lourdes

De Maagd Maria was de catechiste van Bernadette. Ze vroeg haar dat men in processie naar Lourdes zou komen. Men mag dus zeggen dat elke bedevaart voor de bedevaarders een gelegenheid is om catechismus te krijgen. Zij gaan natuurlijk naar Lourdes om de Maagd te ontmoeten, maar Zij maakt van die gelegenheid gebruik om hen te onderrichten in het geloof. Daarom werken de verantwoordelijken van het heiligdom jaarthema's uit, die de organisatoren van bedevaarten kunnen inspireren. Bij de keuze van die thema's houdt men rekening met de voorgaande jaren en de actuele omstandigheden. Dat is dit jaar zeker het geval. Vorig jaar was het thema de 'Vreugde van de bekeering'. Toen dat thema werd vastgelegd was er nog geen sprake van de encycliek 'De vreugde van het Evangelie' van paus Franciscus. Daarin schrijft hij heel duidelijk dat wij leerlingen-missionarissen zijn en gebruikt hij het woord missionaris tachtig keer. Rekening houdend met die encycliek koos men voor 2015 een thema dat naadloos aansluit bij dat van vorig jaar.

Bezinning vertrekend van het evangelie (Mt 28, 16-20)

We zijn wat schuchter geworden. Durven wij spontaan van de vreugde van de zending spreken? Luisteren we naar wat de inspiratietekst ons in dit verband vertelt. Vertrekend van de laatste verzen van het Matteüsevangelie, worden we ertoe aangezet in Lourdes te doen wat Jezus zijn leerlingen op het hart drukte. We worden eraan herinnerd dat de Kerk een voorkeur moet hebben voor alle mensen en in het bijzonder voor de armen, dat de Kerk naar de periferie moet durven gaan, dat de Kerk best gekwetst en vuil mag zijn, eerder dan zich veilig in zichzelf op te sluiten.

Drie stappen

In de missionaire zending verwacht de Heer drie stappen van ons. Ten eerste dat we **overtuigde en overtuigende missionarissen zijn**. Jezus zelf vraagt ons leerlingen-missionarissen te zijn: 'Maak leerlingen.' We zijn zelf leerlingen geworden omdat het getuigenis van anderen ons raakte. Maria getuigt van haar ervaring als leerlinge van haar Zoon en

verkondigt de ontmoeting met Christus. Zij nodigt ons uit hetzelfde te doen.

Men moet het goede nieuws niet alleen verkondigen. De Heer verwacht van ons een tweede stap: 'Doop hen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.' Dat is een mystieke, **geestelijke stap**. Men moet de innerlijke ruimte koesteren die een christelijke zin geeft aan ons engagement en aan ons doen en laten. Daarom is het belangrijk dat ons gebed geworteld is in het concrete van het leven.

Willen we overtuigend zijn, dan moeten we **coherent leven**. We moeten de geboden naleven en ook doen wat de Jezus ons gevraagd heeft. We moeten de verbanden zien tussen het Evangelie en het persoonlijke en sociaal leven van de mens. Het volstaat niet een goede band met Jezus te voelen; we worden ook uitgenodigd de geboden die Jezus ons heeft toevertrouwd na te leven. We moeten het goede nieuws brengen aan de existentiële periferieën, eerst de onze, maar vervolgens ook die buiten onszelf.

Benoît Goubau

Praktisch

Bedevaart van Onze-Lieve-Vrouw-Tenhemelopneming: van 10 tot 16 augustus

Diocesane bedevaarten
Mechelen-Brussel,
Vlasfabriekstraat 14,
1060 Brussel

Permanentie op dinsdag

Secretariaat: Brigitte Delvaux:
02 533 29 32 | 0476 85 19 97
mb.sec@scarlet.be

Samenkomen rond het hart van het katholieke geloof

Het Internationaal Eucharistisch Congres in Cebu (Filipijnen)

Cebu, Filipijnen, januari 2016. Aartsbisschoppen, bisschoppen, priesters en leken uit tientallen landen zijn een week samen onder leiding van kardinaal Marini, de voorzitter van de Pontificale Commissie voor Eucharistische Congressen. Het zullen bijzondere dagen van verbondenheid zijn, zoals dit alleen met Christus en in de Kerk mogelijk is. Het congres op de Filipijnen zal de 51ste editie zijn van het Internationaal Eucharistisch Congres, dat in de beginjaren sterke impulsen kreeg vanuit Frankrijk en België.

Filipijnen: 'paradijs van het geloof'

Mensen gaan om uiteenlopende redenen naar de Filipijnen, variërend van toerisme tot hulpverlening. Dat het land een pelgrimsoord kan zijn, daar zijn zich weinigen van bewust. Toch is het zo. Meer nog, het is een land dat door een Mexicaanse priester beschreven werd als 'een paradijs van het geloof'. Neen, het is geen volmaakte plaats. Ja, er is veel corruptie en armoede. Toch sprankelen de mensen omdat hun basisvertrouwen in God als Heer en Herder ongestoord blijft. Leven en geloof zijn ongescheiden partners. Het Filipijnse volk heeft in de loop der eeuwen – na de kolonisatie door de Spanjaarden – de schat en het mysterie van het geloof behouden, verdiept en versterkt. Daarom zou je kunnen zeggen dat de Filipijnen een schitterende school is om opnieuw de kracht en vreugde van het katholieke gelovige leven te leren.

Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat de Filipijnen gastland

werd van het 51ste Internationaal Eucharistisch Congres dat daar van 24 tot 31 januari 2016 zal plaatsvinden. 'Christus, de hoop op de heerlijkheid, is in u' is het thema. Gelovigen uit alle landen, van Japan tot Nigeria en van Zambia tot Italië, zullen er ondergedompeld worden in het hart van het katholieke geloof, de eucharistie, en er reflecteren en concreet kijken naar hoe dit in relatie staat met onze samenleving, onze parochies, onze gezinnen en de uitdagingen die in een hedendaagse wereld op ons afkomen.

Internationaal Eucharistisch Congres

Een stukje geschiedenis. Alles begon met een priester in Lille (Rijsel) in het jaar 1881. Hij heette Peter-Julian Eymard en werd heilig verklaard in 1962. Zijn bijnaam is de 'apostel van de eucharistie'. Hij verlangde ernaar om gelovigen te helpen groeien in een leven waarin de ontmoeting met Christus in de eucharistie, onlosmakelijk

verbonden met dankbaarheid en de bereidheid tot dienstbaarheid in het gewone bestaan, centraal stond. Marie-Marthe Emilie Tamisier, een jonge tijdgenote, zag dit eveneens als het hart van Kerk-zijn en gemeenschap vormen. Zij zou een visioen hebben gehad, waarin haar werd opgedragen een massale aanbidding van het Allerheiligste te organiseren. Tamisier lanceerde het idee om een Eucharistisch Congres te organiseren: een congres waar het niet zozeer ging om academische beschouwing, maar om diepgaande beleving en de concrete toepassing daarvan.

Het eerste Eucharistisch Congres, georganiseerd door de bisschop van Rijsel, was nog klein, en nauwelijks internationaal, maar de beweging van het Eucharistisch Congres groeide met het jaar. Het zesde congres, dat van Parijs, in 1888 was al een tamelijk massale bijeenkomst, met de Sacré-Cœur als plaats van samenkomst. Het Congres van 1890 vond plaats in

Antwerpen. Tijdens de mis, vlak bij de Meir, zegende kardinaal Goossens, de toenmalige aartsbisschop van Mechelen, een menigte van 150.000 mensen. Nadien had het congres nog drie maal plaats in België: in 1898 in Brussel, in 1902 in Namen en in 1906 in Doornik.

In de loop der jaren werd het congres werkelijk internationaal. Toen het Internationaal Eucharistisch Congres in 1955 plaats had in Brazilië, trokken Europeanen uit Polen te voet naar Nederland om daar op een boot te stappen die medepelgrims oppikte in België, Frankrijk en Spanje. In 2012, bij het vorige Eucharistische Congres, vlogen meer dan driehonderd mensen uit Taiwan naar Dublin (Ierland). Het Eucharistisch Congres had trouwens al eens eerder plaats op de Filipijnen, in 1931 in de hoofdstad Manila.

Op het congres wordt elke dag een uur onderricht gegeven door sprekers uit Azië, Europa en Afrika. Daarna volgt een getuigenis van een half uur die het onderricht meer concreet maakt. Na een pauze wordt elke dag de eucharistie gevierd. De middagen bieden werkwinkels maar ook, onder meer, ontmoetingen

met mensen in hun parochies, een bezoek aan zeven kerken in Cebu, een nachtwake en de 'Statio Orbis' (slotceremonie), waar afgekondigd zal worden aan welk land paus Franciscus het volgende congres toewijst.

De eucharistie: onze traditie en onze toekomst

Meer dan vijfhonderd jaar geleden, in de 13de eeuw, werd in België (Luik) het 'Corpus Christi'-feest geboren en schreef de heilige Franciscus van Assisi: 'Ik kies de provincie Francia (wat nu Noord-Frankrijk en Vlaanderen is, red.) waar mensen katholiek zijn vooral omdat, onder andere katholieke leden van de heilige Kerk, zij de grootste eerbied tonen voor het Lichaam van Christus.' Sindsdien lijken de rollen omgedraaid ... Vijfhonderd jaar geleden brachten de Spanjaarden het katholieke geloof naar de eilandengroep die nu de Filipijnen heet. Nu zijn er meer katholieken in de Filipijnen dan in Spanje, Italië, Frankrijk en Polen samen. Eens een land waar veel missionarissen, waaronder heel wat Belgen, naartoe trokken, kent het eucharistisch leven er thans een hoge bloei en zendt de Filipijnen steeds meer

mensen om elders het geloof te verspreiden.

In al onze gesprekken over de Kerk in ons land, de toenemende secularisatie en het groeiende ongelooft, de uitdagingen die in een tijd van enorme verandering op ons af komen, is en blijft de eucharistie, daar waar ze met eerbied gevierd wordt, een bron van kracht. Wat kan mooier of dieper zijn dan de realiteit dat Christus zelf ons voedt om vanuit Zijn leven vrede en levensgeluk te brengen, waar en wie we ook zijn? Hier ligt onze gemeenschappelijke toekomst.

Marianne Servaas

Wie meer wil weten over het Internationaal Eucharistisch Congres, kan steeds contact opnemen met Marianne Servaas: marianne.servaaas@vlbm.be. Alle informatie over het Congres staat op de website: iec2016.ph

Het vorige Eucharistische Congres had in 2012 plaats in Dublin (Ierland).

Hanswijkprocessie

(Mechelen, 10 mei)

In memoriam Iny Driessen

Op vrijdag 24 april overleed Iny Driessen op 54-jarige leeftijd in haar woonplaats Vilvoorde. Zij ging al verschillende jaren gebukt onder een chronische ziekte. Iny Driessen is de echtgenote van Jan Goyvaerts, diaken in het aartsbisdom, en moeder van zes kinderen, waarvan twee adoptie dochters uit Haïti. Het gezin woont in het rectorhuis naast het klooster van de zusters karmelietessen in Vilvoorde (Onze-Lieve-Vrouw van Troost).

Iny Driessen werd op 3 februari 1961 in Hasselt geboren als jongste van acht kinderen. Na haar studies Bijbelse Filologie en Godsdienstwetenschappen aan de KU Leuven ging zij aan de slag bij de diensten Jeugdpastoraal en Catechese van het bisdom Hasselt. Al heel jong begon Iny te schrijven. Naast tientallen artikels in de katholieke weekbladen *Kerk & Leven* en *Tertio* en de presentatie van enkele programma's voor 'Braambos' op Een en op Canvas, heeft ze meer dan zeventig publicaties op haar naam staan. Haar oeuvre omvat naast religieuze boeken ook kinder- en jeugdboeken. Samen met kardinaal Godfried Danneels publiceerde ze acht boeken, waaronder 'Is God een Alleskunner?' (2001), dat in drie talen verscheen, en 'Vertrouwen' (2003) dat verschillende keren werd herdrukt. Drie weken voor haar overlijden verscheen haar laatste boek 'Waarom nog wachten?', een uitgave van Halewijn.

Uit de homilie van kardinaal Danneels

Toen Iny een paar weken voor haar sterven me vroeg om voor te gaan in haar uitvaart, zei ze meteen ook: 'Niet veel spreken over mij, maar over mijn Jezus die verrezen is.' En inderdaad, wie spreekt nog over het zwakke licht van de maan, als de zon hoog aan de hemel staat. En toch mag en moet er over Iny gesproken worden. Want alles wat ze heeft gedaan, was niet anders dan een gave die van God kwam en haar werd gegeven. Alles wat we van haar zeggen, is meteen een dank- en lofgebed aan God. Ja, God we danken U voor alles wat Iny is geweest. Wat een geschenk uit de hemel!

Iny komt van Agnes. En Agnes betekent lam. Heel haar leven verliep als dat van een 'lammeke Gods'. Als jongste kind in het gezin – 'kleintje' noemden ze haar – was ze het dertel lammetje in de lentewei, een open gelaat, mooi, een schrandere blik, leer gierig en taalvaardig. Een 'zalig kind'. Maar 'kleintje' had vele gaven. Ze ging aan de universiteit studeren. Grieks, Hebreeuws, Aramees – Jezus' taal – om te voelen hoe de woorden van Jezus hebben geklonken en wat ze echt betekenden.

Het lammetje groeide op en trouwde met Jan. Ze hield van kinderen. Zo kwamen bij de vier zonen, nog twee zusjes bij. Die

kwamen uit Haïti. Maar Iny hield ook van vele andere mensen: armen, zieken naar ziel en lichaam. Uren heeft ze geluisterd naar de pijn van anderen, urenlang en steeds weer hetzelfde verhaal van pijn en eenzaamheid. [...] Voor hoeveel gekwetste mensen en vrienden is ze niet moeder geweest? Maar ze was moederlijk nog voor iemand anders: voor de Kerk. Ze droeg de Kerk in haar denken en bidden. Ze hield van de Kerk als een moeder van haar kind. Het waren duistere tijden voor de Kerk en voor kerk-mensen. Iny kende en droeg de pijnen van Moeder Kerk.

[...] Op die weg vond ze ook de Karmel. Daar was Teresa van Avilla, die zo diep de Kerk kende en beminde. Maar evenzeer Thérèse van Lisieux en Elisabeth van de Drieëenheid. Zo graag schoof ze in het officie aan bij de zusters in het koor en liet haar ziel de psalmen zingen.

Maar het dertel lammetje werd ziek. Ze had ons land en erbuiten doorreisd om te spreken op ontelbare plaatsen. Heen en terug met de trein in het holst van de nacht soms. Ze kon niet meer reizen, meer en meer moeite had ze ook met het spreken. Dan maar schrijven. Als de adem in haar keel stokte, greep ze naar haar 'tweede adem': ze schreef. Intensief schreef ze. De laatste maanden, mailde ze elke morgen de tekst van haar gebed, naar honderden dorstigen naar het

Woord Gods. Ze schreef ook haar laatste boek over de lectio divina, om te leren bidden met de Schrift. Het boek verscheen nog geen week voor haar dood: haar testament. Iemand zei: 'Conscience leerde ons lezen, Iny leerde ons bidden.' Tot die mails haar ook niet meer lukten.

Toen werd ze zelf haar gebed. Ze ging voortaan Jezus achterna en werd zoals Hij een paaslam dat zich aanbood voor de hele wereld. Ze leed veel pijn in lichaam en ziel. Het dartele lammetje was een paaslam geworden, geslagen

aan een kruis. Zij werd, zoals Jezus in het Boek der Openbaring, een 'Lam dat daar stond, rechtop en als doorstoken'.

Iny was een en al tederheid. Het was de sterkte en de zwakte van haar hartspier. Paus Franciscus had het woord weer binnen gebracht in het kerkelijk spreken, toen hij in zijn eerste homilie tot driemaal het woord 'tenerezza' had uitgesproken. Tot vóór Franciscus had het woord op het Sint-Pietersplein nauwelijks geklonken. Maar Iny kende het al lang.

In de tijd dat ze nog goed was, was ze altijd heel vroeg wakker. Ze stond op en ging buiten in de nacht naar haar 'kluisje': een houten bergplaats, omgetoverd tot een kapelletje. Daar bleef ze dan uren, tot het licht werd. Daar voedde ze haar tederheid in intiem gesprek met 'hare Jezus' zoals ze Hem altijd noemde. Het was Jan die dit kluisje voor haar had gebouwd. Zelden heb ik een man gekend die zoveel voor zijn vrouw heeft gedaan. Jarenlang. Jan voerde haar overal in de rolstoel, ging met haar winkelen. Soms werd ze gevoerd naar het Mariaheiligdom van Heppeneert op Limburgse bodem. De tijd bracht ze door kijkend naar het beeldje van Onze-Lieve-Vrouw van Rust: Maria, moe en zittend, leunde tegen de rechtstaande Johannes. Daar kwam haar een diep gevoel van rust. Daar kreeg ze antwoord op haar vragen. God zij geloofd en geprezen om Jan. Er woont dus meer dan één lammetje onder dit dak.

Toen zei Jezus tot haar: 'Iny, het uur is daar.' Het is tijd om de bloem die je bent te plukken, om de oogst binnen te halen. Ik hoor Iny zeggen: 'Mijn lieve Jezus, hier ben ik: ik hoor je toe. Ik heb iets meegebracht: een breekbaar vaasje, zoals de vrouw in het evangelie. Het is mijn breekbaar lichaam. Mag ik dan het reukwerk van mijn leven gieten op hoofd en op je voeten. Mijn hele leven is het reukwerk waarmee ik je mag zalven. Ziehier het kostbaarste dat ik heb: de nardus van mijn korte leven.'

+ Godfried Kardinaal Danneels

Norbertijns leven: actie en contemplatie

Bij de het begin van het Jaar van het godgewijde Leven herinnerde paus Franciscus zich graag de woorden uit 1996, die zijn voorganger, de heilige paus Johannes Paulus II, schreef in zijn postsynodale apostolische exhortatie over het godgewijde leven, de Vita consecrata: 'U hebt niet alleen een roemrijke geschiedenis om aan terug te denken en over te spreken, maar ook een grote geschiedenis die nog geschreven moet worden! Kijkt naar de toekomst waarheen de Geest u zendt om door u nog steeds grote dingen tot stand te brengen.'

Norbertus

In deze wijze woorden kunnen de norbertijnen zich heel goed herkennen. Reeds in 1121 kreeg de heilige Norbertus van de toenmalige paus de opdracht om, in de geest van de kerkhervormingen van die tijd, een nieuwe orde te beginnen. Want sinds Norbertus' radicale bekering in 1115 had er zich rondom hem een groep gevormd. Die trok rond om de Blijde Boodschap te verkondigen en op te roepen om opnieuw te leven naar het ideaal

van de eerste christenen. Eén van hart en één van ziel samenleven en op weg gaan naar God.

Norbertus en zijn volgelingen kregen door de paus een plaats toegewezen in het Franse Prémontré, waardoor de norbertijnen ook wel premonstratenzers genoemd worden. Norbertus koos voor een leven waar actie en contemplatie centraal stonden. Als een biddende gemeenschap naar de mensen toe gaan of hen in alle gastvrijheid ontvangen. De levenswijze die Norbertus voor zijn volgelingen uitstippelde, steunde op de regel van de grote kerkvader Augustinus en inspireert al bijna 900 jaar heel veel mannen en vrouwen om deze manier van leven te delen. Maar Norbertus hield het niet bij één plaats. Vanuit Prémontré bleef hij rondtrekken en zo vormden zich her en der vele nieuwe norbertijnergemeenschappen. De ontstane abdijen zijn autonoom maar delen allen dezelfde spiritualiteit van *communio, cultus en caritas*. Ook al betekende de Franse revolutie (vanaf 1789) het definitieve einde van vele kloostergemeenschappen, toch kennen we in ons land nog

een aantal norbertijnerabdijen die deze moeilijke periode overleefden of nieuw leven konden inblazen: Postel, Averbode, Park, Tongerlo, Leffe en Grimbergen.

De norbertijnen kijken dus terug op een rijke geschiedenis, waarbij ze op geestelijk en op heel divers pastoraal vlak heel veel inzet getoond hebben. Zeker in onze streken hebben ze mee hun stempel gedrukt op de beleving van het geloof en de sociale inzet. Met een luisterend oor voor de noden van de tijd maar ook met een oor naar God die het leven richting geeft.

Grimbergen

In Grimbergen staat de norbertijnerabdij in het centrum van het dorp. Dat is misschien wat uitzonderlijk omdat vele abdijen eerder kiezen om zich terug te trekken uit de drukte van het leven. In Grimbergen heeft zich het dorp gevormd rondom de abdij en staat ze letterlijk in het midden van de gemeenschap. Dit gegeven biedt unieke kansen, want door haar specifieke ligging is de Grimbergse abdijsamenleving

heel nauw verweven met de plaatselijke (geloofs-)gemeenschap. De abdijkerk is tevens de parochiekerk en in de laatste decennia is de abdij uitgegroeid tot een ontmoetingsplaats voor vele gasten en groepen die zich hier 'thuis' voelen.

Als je een lange geschiedenis hebt, heb je gemakkelijk de neiging om achterom te kijken. Uiteraard mag dat, maar het mag geen reden zijn om niet meer vooruit te kijken. De samenleving is ondertussen heel sterk veranderd. Ze is, veel meer dan vroeger, materialistisch en individueler ingesteld. En toch hebben ook in deze tijd 'oude' ordes, zoals de norbertijnen, een verhaal te vertellen dat mensen aanspreekt. Een verhaal waarbij duidelijk is dat de Boodschap van Jezus Christus nog steeds het leven raakt en kan inspireren. Een verhaal dat niet losstaat van het dagdagelijkse leven. Een verhaal dat toekomst geeft.

Bidden en pastoraal werken

Zo blijven we het essentieel vinden driemaal per dag als gemeenschap samen te komen om het getijdengebed te bidden. Een kloostergemeenschap is op de eerste plaats een biddende gemeenschap. Het gebed als het kloppend hart van God in ons leven. De dagelijkse eucharistie noemen we de 'summa'. Voor de abdijsamenleving is dit hét hoogtepunt van de dag.

Doordat onze kerk een 'open' kerk is, kan ieder die het wenst aan onze eucharistie en gebedsdiensten participeren.

De meeste medebroeders van de abdij hebben binnen of buiten de abdijsmuren pastorale activiteiten. Enerzijds ervaren we hierdoor vaak een spanning tussen actie en contemplatie. Soms is het een moeilijke oefening om hierin een juist evenwicht te bewaren. Door de vele vragen die op ons afkomen en de alsmaar groter wordende verantwoordelijkheden die op onze schouders worden gelegd, is er altijd het gevaar door de pastoraal 'opgeslorpt' te worden. Anderzijds ervaren wij het gemeenschapsleven ook als een rijkdom omdat we zo weten dat we, werkend op pastorale terreinen, niet alleen staan. We voelen ons gedragen en gesteund door een gemeenschap. We bidden voor elkaar en waar mogelijk helpen we elkaar.

Toekomst

Hebben abdijen een toekomst? Zeker wel! Oases in een woestijn hebben ook een grote aantrekkingskracht voor mensen die door de hitte van het leven dorst krijgen. Abdijen moeten authentieke plaatsen blijven waar mensen leven vinden. Plaatsen ook waar mensen God kunnen ontmoeten. De toekomst zal uitwijzen of onze abdijen

genoeg aantrekkingskracht hebben om nieuwe mensen aan te trekken om in de norbertijnse traditie te gaan staan.

Onze abdij koos lang geleden niet voor niets de feniks als symbool. Een mythische vogel die steeds uit zijn as herrijst. Ondanks alles moeten we blijven geloven in de toekomst, in de opstanding en nieuw leven. En daarbij mogen we vooral niet vergeten dat het niet enkel ons werk is, maar Gods werk. Hopelijk kan onze manier van leven ook in de toekomst velen inspireren.

Johan Goossens, o.praem.
Prior norbertijnen Grimbergen

Nieuwe uitgaven

19,50
euro

Hij zal komen oordelen de levenden en de doden

(red. Kristof Struys)

De LOGOS-studiedagen - Leuvense Ontmoetingen rond Geloof, Openbaring en Spiritualiteit - nemen telkens een zinsnede uit het credo als vertrekpunt. De christelijke geloofstraditie plaatst de geschiedenis van de mensheid tegen de achtergrond van de eeuwigheid en tracht hierdoor zin te geven aan een bestaan dat voor velen dikwijls lijkt op 'een verhaal als door een gek verteld, vol luid en woest spektakel, dat niets betekent'.

Neemt de christelijke heilsvisie de tragiek van de geschiedenis ernstig? Wat kan het betekenen om over de blijvende waarde van ons bestaan te spreken in het licht van moderne wetenschappelijke theorieën over het ontstaan en de toekomst van het heelal? Is de christelijke hoop op rechtvaardigheid een pleister op de wonden die ons door de tijd worden toegebracht? LOGOS X wil nadenken over deze en andere vragen rond de christelijke heilsvisie en de belofte die zij inhoudt voor een toekomst die recht doet aan de pijn en onderdrukking die het menselijke leven tekenen.

17,00
euro

Nieuwe stijlen van evangelisatie

(Enzo Bianchi)

De 'nieuwe evangelisatie' van het christelijke Europa was een belangrijk objectief van het pontificaat van paus Johannes Paulus II. In vele lokale kerken is men al decennialang op zoek naar pastorale wegen om die nieuwe evangelisatie mogelijk te maken. De vraag blijft echter wat met het concept bedoeld wordt. Enzo Bianchi maakt duidelijk dat evangeliseren de opdracht is van alle christenen doorheen de eeuwen. Het begint echter met de evangelisatie van de christenen en van de Kerk zelf. Alleen een geëvangeliëerde Kerk kan een evangeliserende Kerk zijn.

Enzo Bianchi is de stichter en prior van de *Comunità Monastica* van Bose (Italië). Hij is de auteur van artikelen en boeken over christelijke spiritualiteit en over de traditie van de Kerk. Daarbij houdt hij steeds rekening met de verscheidenheid van de wereld van vandaag.

19,50
euro

Ik heb je nodig

(Iny Driessen)

Na het boek 'Met de glimlach' schreef Iny Driessen een tweede boek over Elisabeth van de Drie-eenheid. De Franse karmelietes heeft een schat van brieven nagelaten en lezend in haar geschriften, vond Iny heel veel teksten over de vriendschap. Elisabeth was dan wel ingetreden in een slotklooster, de vriendinnen uit haar jonge jaren is ze trouw blijven volgen en ze hield contact via brieven. Ook aan haar zus en haar moeder schreef ze trouw over haar leven in de Karmel, met veel bemoediging en goede raad. Maar echte vriendschap begint bij God en vanuit dit verbond schrijft ze ongedwongen over haar diepste beleving van vriendschap en hoe die model staat voor de vriendschap tussen mensen.

Deze werken zijn onder meer verkrijgbaar in de boekhandels De Peerle (Mechelen), Castrum (Leuven) en Guimard 1 (Brussel).

De Peerle: Diocesaan Pastoraal
Centrum, Varkensstraat 6,
2800 Mechelen | 015 29 84 62 |
depeerle@telenet.be | www.depeerle.be

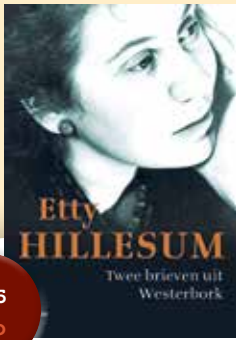
De Peerle is open van maandag
tot vrijdag, van 10.00 tot 12.00 uur
en van 13.00 tot 17.00 uur en
op zaterdag van 10.00 tot 12.00 uur.
Gesloten op zondag en feestdagen.

Guimard 1: Guimardstraat 1,
1040 Brussel
02 509 96 72 | info@licap.be

De winkel is elke werkdag
open van 8.30 tot 16.30 uur.

Castrum: Abdij Keizersberg,
Mechelsestraat 202,
3000 Leuven | 016 31 00 65
castrum@keizersberg.be
www.avimo.org

Castrum is elke werkdag
open van 8.45 tot 11.30 uur
en van 14.15 tot 17.30 uur.

5,95
euro

Twee brieven uit Westerbork
(Etty Hillesum)

In het najaar van 1943 verscheen een klein boekje onder de onschuldige ogende titel *Drie brieven van den kunstschilder Johannes Baptiste van der Pluym*. In werkelijkheid was het een illegale uitgave van twee brieven uit kamp Westerbork, geschreven door Etty Hillesum. Er werden honderd exemplaren van gedrukt. De opbrengst kwam ten goede aan het verzet. Onbedoeld richtte Etty Hillesum er een monument mee op voor wat zich in dat kamp heeft afgespeeld.

Op zeldzaam indringende wijze beschrijft zij het leven binnen de prikkeldraadomheining: dramatisch, kleurrijk, bitter, intens. En altijd onder de doem van de trein, die iedere dinsdag vertrok naar het oosten, naar een land waaruit iedereen vreesde nooit meer te zullen terugkeren.

17,50
euro

Ora et labora
(Notker Wolf, Hans-Günther Kaufmann, Wil Derkse)

In *Ora et labora* nemen auteurs Notker Wolf en Wil Derkse je mee naar de fascinerende wereld van de benedictijnkloosters in Europa. Het boek toont de verborgen schoonheid van de monastieke leefwereld, die weldadig aandoet als een landschap van de ziel. Als bijschrift bij de foto's staan tweetalige citaten (Latijn en Nederlands) uit de Regel van Benedictus, die niet alleen als kloosterregel maar steeds meer ook als algemene spirituele leefregel wordt herkend en gebruikt.

2,50
euro

Maria, moeder van de evangelisatie
(Kardinaal Godfried Danneels)

In samenwerking met de vereniging FIAT geeft Halewijn een reeks uit van kleine, handzame brochures van een twintigtal bladzijden, waarin kardinaal Danneels in zijn eigen beeldrijke taal duiding geeft bij liturgische feesten en bijbelfiguren. Deze eerste brochure is gewijd aan Maria.

14,95
euro

Contemplatief gebed
(Thomas Merton)

Geestelijk leven is een avontuur, een weg in het onbekende. Wie die weg inslaat en serieus mediteert, heeft begeleiding nodig. Thomas Merton verstond de kunst om diepzinnige dingen in duidelijke taal uiteen te zetten. Hij schrijft voor iedereen die in meditatie en contemplatie naar geestelijk evenwicht en verdieping zoekt. Merton put zijn wijsheid uit eeuwenlange ervaring en bezinning én heeft die beproefd in zijn eigen leven. De weg van het contemplatieve gebed die hij wijst, voert niet uit het volle leven naar een steriel afgesloten innerlijk, maar naar een volledig, bevrijd leven, geworteld in allesomvattende liefde.

Thomas Merton (1915-1968) was een Amerikaanse monnik. Zijn boeken over geestelijke ontwikkeling en meditatie werden internationale bestsellers en hij werd een van de meest geliefde spirituele schrijvers van de twintigste eeuw.

Don Bosco 200

Op 16 augustus 2015 vieren we de 200ste verjaardag van Don Bosco. Kort: DB200. In feite jubelen we een heel jaar met vele activiteiten. Zo'n verjaardag is een reden om dankbaar te zijn voor een groot, ongewoon sterk gepassioneerd priester, heel pastoraal bezielde, met een wereldwijde uitstraling. Hij beleefde zijn kindertijd in een miniem gehuchtje van een handvol huizen nabij Turijn. Zijn vader sterft als Giovanni Bosco twee jaar is: hij heeft hem nooit gekend. Maar mamma Margherita is een dappere vrouw. Meer nog: ze is een heel christelijke vrouw. Ze werd zijn eerste catechiste en bovendien zijn

eerste geestelijk begeleider. De armoede van thuis en de gezonde boerenwijsheid, doordeesemd van het christelijk geloof, tekenen Don Bosco levenslang.

Feestjaar

We vieren DB200 met een reeks activiteiten. In ons college in Zwijnaarde verzamelden op 20 september 2014 ongeveer 1300 Don Boscovrienden van alle leeftijden en uithoeken. Een feestelijk gebeuren. De Jeugdhulp had een studiedag eind januari 2015. Ons vormingscentrum Don Bosco Vorming & Animatie nodigde op

14 maart een reeks mensen uit voor een academische zitting over 'Kwesties in opvoeding' betreffende de nieuwe versie van ons opvoedingsproject dat op 1 september 2015 in voege gaat in al onze werken. 1 mei was de grote dag voor jongeren, in Haacht. Op 21 mei ontmoetten onze lagerschoolkinderen elkaar in Plopsaland.

Op 16 augustus sluiten we het feestjaar af in Oud-Heverlee met een eucharistie en allerhande attracties. Iedereen is er welkom. Er verscheen een cd met nieuwe Don Boscoliederden. Wekelijks is er een gebedsbezinning over Don

Bosco en de Bijbel (www.bartimeus.be/gebedsbezinningen). Een groep van 32 jonge zusters en salesianen (eerste geloften in 1969 of later) trokken naar Italië voor een retraite. En zoveel meer. In elke gemeenschap en in elk werk werd en wordt gevierd, herbrond, gepland ... Bruisend leven.

Geraakt door Don Bosco

Zelf werd ik diepgaand door Don Bosco geraakt tijdens mijn collegetijd in Zwijnaarde. Ik proefde er de salesiaanse sfeer. Ik zag salesianen met ons omgaan. Vooral één van hen trof me diep. Zoals ik hem zag omgaan met ons – vooral in het internaat – zo zag ik mezelf in de toekomst. Al gauw kregen we kansen om verantwoordelijkheid op te nemen. Ik deed graag mee. Eucharistievieringen voorbereiden, de kassa van de snoepverkoop bijhouden, typwerk voor de interscolaire veldcrossen, afwassen tijdens het schoolfeest, enzovoort: het hield niet op. Het riep mijn talenten wakker. De typisch salesiaanse sfeer deed me bloeien. En ik vond er diepe vreugde. Het was duidelijk: God riep me op diezelfde weg. Achteraf bleek hoe authentiek die roepingservaring was.

Eenmaal ingetreden (september 1972 – ik was 18 jaar), werd het steeds mooier. Er waren moeilijkheden, maar de vreugde en de bevestiging van mijn roeping als salesiaan primeerden altijd. Het is zo heerlijk om tussen jonge mensen te mogen leven. Don Bosco zei: 'Maak je bemind.' Niet om onze nood aan liefde en aandacht te lenigen, maar omdat een wederzijdse vriendschapsrelatie tussen opvoeder en jongeren de noodzakelijke brug is waarover vele goede dingen kunnen uitgewisseld worden. Want als salesiaan geef je veel, maar je

ontvangt nog veel meer terug. Jongeren kunnen dingen waarin ik machteloos ben. Als ze ervaren dat ze werkelijk inspraak hebben, voorstellen kunnen doen, initiatieven kunnen nemen, ontwikkelen ze een enthousiasme dat heel aanstekelijk werkt en de opvoeder fris houdt.

In een politiecombi

Ik denk met veel genoeg terug aan twee initiatieven toen ik pastoraal verantwoordelijke was in ons college in Kortrijk. Er waren twee pastorale groepen: de JOPAG en de PEPAG: de pastorale animatiegroep van jongeren en die van het personeel. De JOPAG stelde voor om een Nacht zonder Racisme te organiseren. Ze zagen het groots. Raymond van het Groenewoud was de hoofdafliche. Maar er waren ook veel workshops, een film ... Tot plots de politie arriveerde: een bommelding! Iedereen naar buiten. Wachten tot de gebouwen doorzocht waren. De politie informeerde de honderden deelnemers niet. Toen vroeg ik of ik mocht uitleggen hoe de situatie zat. Het was die keer dat ik via de geluidsinstallatie in de combi iedereen toesprak.

Een tweede initiatief betrof de missieactiviteit. Het missiecomité vond maar niets om de leerlingen bij hun initiatieven te betrekken. Na veel overleg werd het Boscorock. Het was een combinatie van vele troeven. Jonge mensen – vooral leerlingen van het college – kregen een podium om hun muzikale en zangtalenten te etaleren. De opbrengst ging naar de missionarissen, oud-leerlingen van de school. Het missiecomité en velen van de school werkten mee. Zo ontstond een samenhorigheidsgevoel en verbondenheid, in de school zelf en met de omgeving.

Assistentie

Een schitterende vondst van Don Bosco geeft een diepe vreugde: de assistentie. Het is een containerbegrip. De opvoeder staat bij de jongeren en staat ze ook bij. Hij of zij bouwt een kwaliteitsvolle relatie met hen uit. Hij toont interesse in wat de jongeren interesseert en geleidelijk aan tonen zij interesse in wat de opvoeder bezighoudt. Assistentie werkt preventief, want je kent de jonge mensen, voelt onmiddellijk gevaarlijke situaties aan. Het scheidt vertrouwen. Assistentie is doorspekt met humor en schalksheid, waar jonge mensen veel van houden. Je speelt met hen mee en binnen de kortste keren val je tijdens het spel evenveel in het gras als zijzelf. In spel en sport ben je een gelijke. Even later geef je leiding. Maar op een andere keer heeft een groepje jongeren de leiding en kan je aanmoedigen en ondersteunen. Na een straf laat je zo snel mogelijk weer voelen dat het onheil voorbij is en dat je een nieuwe kans geeft. Je praat de plooiën uit om ze te effenen. Zo ziet de jonge mens in wat fout liep en wat precies verwacht wordt en waarom. Op die manier kunnen ze van harte meegaan op het groeipad.

Christus bij jongeren brengen en jongeren bij Christus: onze hoofdopdracht. Niet eenvoudig. En toch kan je jonge mensen aanspreken als je het eerlijk doet, weldoordacht en met groot respect voor hun geloofsvrijheid. Zeker, velen gaan niet mee op deze weg. Maar anderen wel. En dat is de grootste vreugde voor een salesiaan van Don Bosco.

Eric Haelvoet
Salesiaan van Don Bosco

Vriendschap – tafelgemeenschap – liturgie gemeenschap

In memoriam monseigneur Bernard Vanden Berghe

Zaterdag 9 mei overleed monseigneur Bernard Vanden Berghe op de leeftijd van 102 jaar in het woon- en zorgcentrum Magnolia in Jette. Bij zijn pensionering op zijn tachtigste zei kardinaal Danneels hem dat hij nu de tijd kreeg om zich voor te bereiden op de dood. Daar was hij niet mee ingenomen. Hij hield te veel van het leven en was nog lang niet opgebrand. Hij bleef op vele terreinen actief. Het is onbegonnen werk hier al zijn activiteiten en initiatieven op te noemen. Wij willen hier vooral een beeld oproepen van de persoon die hij was – een groot mens en een diepgelovig priester.

Vanden Berghe hield ervan liturgie te vieren. Zijn liefde ervoor was opgewekt tijdens een retraite in de Leuvense benedictijnerabdij bij het einde van zijn middelbareschooltijd. Als deken van Sint-Michiel en Sint-Goedele ontmoette hij dom Ambroos Verheul,

Monseigneur Vanden Berghe bij zijn afscheid als deken van Brussel (1992)

de benedictijnerabt van Affligem. Die vroeg hem het voorzitterschap van de Liturgische Congressen op zich te nemen. In de tijd na het Tweede Vaticaanse Concilie zette hij zich enthousiast in voor de liturgie in de volkstaal. Dat heeft mede geleid tot de uitbouw van de autonome Nederlandstalige pastoraal in Brussel, die in februari 1989 officieel door kardinaal Suenens werd bevestigd.

Trouw en hartelijk

Uit de ontmoeting met Verheul groeide een jarenlange vriendschap. Vanden Berghe gaf en kreeg veel vriendschap en bleef zijn vrienden trouw. Veel oud-leerlingen van het Heilig-Hartcollege dat hij als jong priester in 1939 in Ganshoren oprichtte, werden zijn vrienden voor het leven. Trouw bleef hij zelfs als mensen keuzes maakten die hij niet kon delen. Hij veroordeelde nooit en liet niemand vallen. Zijn mooiste vriendschap was wellicht die met wijlen Gaston Huynen en Raymond Van Schoubroeck. Samen vormden ze vanaf einde 1963 negentien jaar lang een hecht driemanschap aan het hoofd van het vicariaat Brussel. Huynen als vicaris-generaal, Vanden Berghe en Van Schoubroeck als diens adjuncten.

Van Schoubroeck schreef bij zijn honderdste verjaardag: 'Je soms strenge uiterlijk boezemde mensen ontzag in, maar verborg een groot hart.' Vanden Berghe zelf sprak graag over hartelijkheid in de kerk: 'Dat betekent openheid, begrip, respect: de mensen aanvaarden zoals ze zijn zonder ze te veroordelen. (...). Het betekent ook inzet voor beter wonen, werkgelegenheid, hygiëne en ecologie; strijd tegen alcoholisme, drugs, aids.' Hartelijkheid leefde hij voor in de gulheid waarmee hij mensen ontving. Zijn celibaat beleefde hij ook in de tafelgemeenschap met collega's en vrienden, en in de sterke band met zijn familie.

Heel dit leven werd gevoed door de liturgie: eucharistie en getijdengebed. Hij genoot ervan samen te bidden met de gasthuiszusters in de Asstraat, bij wie hij rond zijn negentigste zijn intrek had genomen. Een beklijvend beeld zag ik vorig jaar bij een bezoek aan Magnolia. Hij zat bij zijn bureau te slapen. Voor hem lag het Getijdenboek geopend op de bladzijde met het middaggebed van die dag. Voortaan looft hij de Heer samen met alle engelen en heiligen.

Th. C. Madder

Meer informatie over de levensloop van monseigneur Vanden Berghe is te vinden in twee interviews met hem in *Pastoralia*: 'Jonge mensen brengen leven. Gesprek met een negentigjarig priester' (december 2002) en 'Ik ben altijd een gelukkig priester geweest. Bij het jubileum van de oudste priester van ons bisdom' (september 2010).

interdiocesane misdienaarsdag

(Leuven, 15 mei)

Het klimaat verandert ook mij

Scheppingszondag 6 september 2015

Bescherm de aarde, verhef de mensheid. De ethische dimensies van klimaatverandering en duurzame ontwikkeling.' Dat was het thema van de recente klimaatconferentie in het Vaticaan waaraan wetenschappers en vertegenwoordigers van alle grote religies deelnamen. In zijn openingstoespraak sprak VN-secretaris-generaal Ban Ki Moon over de bijzondere rol die religies kunnen spelen in de crisis die onze planeet treft: 'We hebben een diepgaande verantwoordelijkheid voor het kwetsbare leven op deze aarde, tegenover deze en de volgende generaties. Daarom is het zo belangrijk dat de religies in de wereld hier duidelijk over zijn, en overeenkomen met de wetenschap.'

Het goede leven

Het thema van de Vaticaanse conferentie legt een rechtstreekse link tussen de actualiteit en de traditie en sociale leer van de Kerk. 'Gods eer is het, dat de mens mag leven,' schreef Ireneus al in de beginjaren van de Kerk. Gods glorie bestaat erin dat de mens mag opstaan uit alles wat onmenselijk is en naar de dood voert. Niet het 'overleven' of het 'leven in overdadige luxe' is onze bestemming, maar het 'goede leven'. Of om het met de woorden van Jezus te zeggen: 'Ik ben gekomen opdat ze leven zouden hebben, en wel in overvloed'.

Zowel armoede als overconsumptie zijn een probleem voor het goede leven in ons gezamenlijke huis dat 'aarde' heet. Ons hele huis is zelfs bedreigd. De klimaatcrisis is niet enkel een ecologisch probleem, maar ook een moreel en ethisch probleem. 'In onze overmoed, hebben we enkele fundamentele natuurlijke grenzen van onze planeet overschreden', aldus kardinaal Peter Turkson, voorzitter van de Pauselijke Raad Rechtvaardigheid en Vrede. 'De lessen uit de Tuin van Eden gelden nog steeds: hoogmoed, overmoed en egoïsme zijn altijd gevaarlijk en destructief.' Of zoals paus Franciscus het zei in een toespraak: 'Dit is onze zonde: we

exploiteren de aarde zonder dat we haar toelaten ons te geven wat ze in zich draagt. [...] Dit is een van de grootste uitdagingen van onze tijd: onszelf bekeren tot een ontwikkelingsmodel dat weet hoe de schepping te respecteren.'

Tijd voor schepping

Vanuit een christelijke inspiratie is deze crisistijd ook een creatieve tijd, een 'tijd voor schepping'. Het scheppingsverhaal krijgt vandaag opnieuw zijn betekenis als toekomstvisioen. De klimaatverandering stelt ons voor de opdracht om van onze zieke en mishandelde aarde opnieuw Gods vruchtbare en gastvrije thuis te maken, waar leven is voor al wat leeft.

Gelukkig zien we rondom ons dat de verandering volop bezig is. Meer en meer mensen willen actie ondernemen en hun levensstijl aanpassen. Ze gaan zich anders verplaatsen, voeden of verwarmen. Ze verminderen hun verbruik van materiaal en energie. Ze nemen groene initiatieven in hun parochie, school of bedrijf. Niet alleen het klimaat verandert. Ze veranderen ook zelf. Velen ervaren dit leven met een kleinere voetafdruk als een positieve verandering, een groei in levenskwaliteit. Leven

vanuit een 'ethiek van het genoeg' heeft minder te maken met 'verliezen' of 'inbinden' dan met het scheppen van toekomstperspectief en ruimte voor 'het goede leven'.

Scheppingszondag 6 september

Op Scheppingszondag nodigt Ecokerk iedereen uit voor de creatieve scheppingstijd. Voor een herijking van onze manier van leven, voor een nieuw uittochtverhaal, weg uit de consumptieslavernij waarin we gevangen zitten, en een trektocht dwars door de crisiswoestijn, naar het 'goede leven' in een geheelde, verzoende en bevrijde schepping.

Karel Malfriet

Stafmedewerker Ecokerk

Versterk de eisenbundel van Ecokerk en ga naar www.hetklimaatverandertookmij.be en vertel de politici dat het klimaat ook jou verandert, en dat ze op de klimaatop in Parijs moeten gaan voor een ambitieus, bindend en rechtvaardig klimaatakkoord.

Op www.ecokerk.be vind je het aanbod voor Scheppingszondag 6 september: liturgische suggesties, het politiek dossier, inclusief een bruikbaar gespreksmodel en suggesties om met je parochie of vereniging mee te doen met de actie 'Het klimaat verandert ook mij'.

Vanuit de Vicariaten

Brussel

Pastorale boekhandel

Op de maandelijkse vergadering van de uitgebreide vicariale raad werd op 16 april even stilgestaan bij het functioneren van de pastorale boekhandel op het vicariaat. Tot voor enkele jaren waren er twee. Nadat de 'Vlaspit' opging in de tweetalige boekhandel Guimard met een ruim aanbod op het gebied van godsdienst, liturgie en spiritualiteit in het Interdiocesaan Centrum in Brussel (Guimardstraat 1, 1040 Brussel, 02 509 96 72 | info@licap.be | www.licap.be), bleef op het vicariaat enkel het Franstalige Centre Diocésain de Documentation over. De raad bekeek het functioneren ervan in relatie tot het pastoraal leven in het huis en van het vicariaat. De raad is erom bekommerd de meerwaarde die zulke boekhandel voor het huis vormt, zo goed mogelijk te ontwikkelen.

10 jaar deken

Op 30 april had de dekenale vergadering van de benoemde medewerkers in Brussel Centrum plaats. Daar zouden we normaal gezien geen melding van maken. Maar deze keer is er een reden voor: hulpbisschop Jean Kockerols had met enkele anderen het initiatief genomen tot een kleine receptie voor de leden van de vergadering aangevuld met het personeel en de kerkfabriek van de kathedraal als extra genodigden, ter gelegenheid van de tiende verjaardag van de benoeming van Claude Castiau tot deken van Brussel Centrum. Hij wilde hem bedanken voor zijn inzet in dit wel zeer complexe dekenaat, met daarin ook de kathedraal die een heel eigen symbolische en nationale functie heeft.

Aartsbisschop 75

Op 6 mei werd de vijfenzeventigste verjaardag gevierd van onze aarts-

bisschop, monseigneur Léonard. In de Nederlandstalige pers werd een interview met hem in *La Libre Belgique* geciteerd, waarin hij aankondigde vanaf volgend jaar met een Nederlandstalige eucharistieviering te willen starten in de Sint-Catharinakerk (Katelijneplein) in Brussel.

Overlijden oud-deken

Op het einde van diezelfde week – zaterdag 9 mei – werden we geconfronteerd met overlijden van monseigneur Bernard Vanden Berghe, 102 jaar oud, ere-deken van Brussel en voormalig adjunct van wijlen Gaston Huynen, vicaris-generaal voor het vicariaat Brussel. Monseigneur Vande Berghe leverde een belangrijke bijdrage aan de uitbouw van de Nederlandstalige pastoraal in Brussel en lag mede aan de basis van verschillende initiatieven, zoals Christelijk Dienstbetoon in Toerisme, Brussel Onthaal/Open Deur, de Kathedraalconcerten, het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen (destijds in Koekelberg). Een In memoriam vindt de lezer op pagina 28 in dit nummer.

Pastorale raad

De agenda van de pastorale raad op zaterdag 9 mei was goed gevuld. Het grootste stuk ging over de initiatiesacramenten en de catechese die daarmee samengaat. Het nadenken over een nieuw model van initiatiecatechese is aan Franstalige zijde al ver gevorderd en is voor de Nederlandstalige pastoraal eigenlijk een logisch gevolg van de invoering van het begrip gemeenschapskerken. Dat zijn de plaatsen waar de pastoraal in zijn totaliteit kan worden aangeboden. Het is nu zoeken naar nieuwe impulsen om die catechese concreet gestalte te geven. Tot nog niet zolang geleden hoorden geloof en samenleving bij elkaar. Men was katholiek omdat de hele maatschappij zo

was. Het geloof van de vorst was ook het geloof van zijn volk. Protestant worden in katholiek land was bijvoorbeeld ongehoord, en als het ware een daad van staatsverzet. In onze geseculariseerde samenleving valt het accent op de intrinsieke motivering om voor een gelovig bestaan te kiezen, en om de vreugde te beleven die ons door Jezus is toegezegd en die hij in ons volkomen wil maken (Joh 15,11).

Een tweede item op de agenda was de verwachtingen ten aanzien van de komst van een nieuwe aartsbisschop. Al weten we niet wanneer die er zal komen, monseigneur Léonard had in het editoriaal van *Pastoralia* februari onder de titel 'Een banale brief' alvast aangekondigd dat hij zijn ontslag aan de paus zou aanbieden zodra hij 75 werd. De raad wil geen contrast suggereren met de huidige aartsbisschop, maar verwacht in ieder geval dat zijn opvolger dezelfde warmte zou tonen in het contact met de mensen. Zij hoopt vooral een bisschop te krijgen die in de huidige tijd van crisis leiding kan geven aan de Kerk en in zijn communicatie de juiste woorden kan vinden. Met betrekking tot de complexe structuur van het aartsbisdom hoopt de raad ook op een aartsbisschop die een echte 'pontifex' is, dat wil zeggen een bruggenbouwer, een figuur die eenheid in de verscheidenheid tot stand weet te brengen en te bewaren.

Het laatste punt op de agenda was ook het kortste. Dat ging erover dat men aan het zoeken is naar een geschikte manier om een evaluatie te maken van het ingrijpende project van de gemeenschapskerken. Daar is immers een intense voorbereiding aan voorafgegaan, maar misschien is ook bijsturing nodig.

Tony Frison / Th. C. Madder

IN MEMORIAM

Robert Heylen

Op zaterdag 11 april 2015 is Pater Robert Heylen heel vredig gestorven in de palliatieve zorgen van de Universitaire Ziekenhuizen Leuven campus Sint-Pieter. Robert werd geboren op 1 september 1935 in Rumst, deed zijn religieuze geloften bij de Missionarissen van Scheut op 8 september 1958 en werd priester gewijd in Scheut op 4 augustus 1963.

Van 1965 tot 1999 was hij missionaris in Lisala-Congo. Terug in België werd hij vice-rector in het huis van Scheut in de Vlamingenstraat in Leuven, en dat tot 2008. Van 1999 tot 2006 was hij aalmoezenier in het WZC Floordam, Goddelijke Voorzienigheid, in Melsbroek en nadien, tot 2015, in het WZC Ter Burg, in Nossegem, tot 2015.

Robert was zijn hele leven sterk verbonden met de mensen en dan vooral de kleinsten en de armsten. Jarenlang bezocht hij in Lisala alle dorpen van zijn missiegebied. Dit betekende dat hij verschillende dorpen per fiets of zelfs te voet moest zien te bereiken. Voor hem hadden ook de minsten recht op de verkondiging van de Blijde Boodschap. Zijn sterke wil en doorzettingsvermogen hielpen hem daarbij. Hij verzette zich sterk tegen alle onrechtvaardigheid en uitbuiting. Voor hem begon het Rijk Gods, in navolging van Jezus, hier op aarde in de opbouw van een

vredevolle en barmhartige samenleving. God was steeds terug te vinden onder de mensen, en bij de kleinsten, als ze samen bouwden aan hun gemeenschap.

Terug van de missie wilde hij deze gedachte verder uitdragen. Dit deed hij met hart en ziel in de rust- en verzorgingshuizen waar hij werkzaam was. Zijn jaren als aalmoezenier in Nossegem waren voor hem de mooiste van zijn leven. Het waren jaren van gelukkig samenleven en -werken, en gelukkige contacten met zijn vrienden, het personeel en de bejaarden.

Robert begon zijn strijd tegen een hardnekkige kanker in het jaar 2013. In volle bewustzijn van wat hem overkwam, bleef hij vooruitkijken en plannen, rekening houdend met wat voor hem nog mogelijk was. Hier toonde hij hoe sterk hij was als mens en hoe sterk hij verbonden was met mensen en met God.

Leopold Vandooren Rector missiehuis van Scheut

Mathieu Nelissen

Pater Mathieu werd geboren in Hees (Bilzen) op 19 december 1931 en liep school bij de Priesters van het Heilig Hart in Lanaken. In zijn dorp had de pastoor iedereen warm gemaakt voor het religieuze leven: elk gezin moest een priester, broeder, pater of zuster tellen. Hoewel zijn roeping zo is ontstaan, is ze met de jaren duidelijker geworden. Hij trad

toe tot de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus en op 6 juli 1958 werd hij priester gewijd. Onder de indruk van de missionarissen wou Mathieu het Evangelie uitdragen. Maar tegen de tijd dat hij die zending kon opnemen werd Congo onafhankelijk en werd het daar te roerig. In plaats van Congo werd zijn werkterrein het Heilig Hartcollege van Tervuren.

Zijn gemeenschap in Wezembeek-Oppem schakelde hem in als priester-leerkracht Latijn, Nederlands, geschiedenis, muziek, Grieks, godsdienst ... Maar meer nog dan door zijn lessen wordt pater Nelissen herinnerd om zijn buitenschoolse activiteiten. De Priesters van het Heilig Hart zijn immers heel sociaal gericht. Zo was hij in 1963 al aalmoezenier van de VVKS-groep van Eyck in Wezembeek-Oppem. Toen die groep werd ontbonden, kwam hij tien jaar lang in de Tervuurse Sint-Hubertusgroep en in de gidsengroep Hadewych.

In de parochie Sint-Jan Evangelist in Tervuren heeft hij als parochievicaris vanaf deken Davidts alle priesters gekend. Wanneer het te druk was en tijdens de periodes zonder pastoor, sprong hij in. Dat deed hij ongeveer dertig jaar. Het rechtstreekse contact met de mensen lag hem. Over alles had hij wel zijn mening en als die soms wat scherp overkwam, verzachtte hij zijn woorden al snel met een charmante glimlach of met zijn typische schalkse blik.

Maar enkele maanden geleden moest pater Nelissen zijn aanwezigheid bij het uitvaartkoor 'De zwartzangers' en zijn engagement als hulp-priester opzeggen. Zijn lichaam dat al vaker op de proef was gesteld, kon niet meer. Op 12 april overleed hij in UZ Leuven campus Gasthuisberg.

Jan Herinckx Pastoor-deken

Alfons Thielemans

Op Stille Zaterdag 4 april 2015 overleed priester Alfons Thielemans in het WZC Zonneweelde in Rijmenam. Hij werd geboren in Talgarth (Groot-Brittannië) op 31 augustus 1917 en priester gewijd op 25 juli 1943.

Fons Thielemans stond bijna zijn hele actieve loopbaan in het onderwijs. Van 1943 tot 1954 was hij leraar aan het Sint-Jan Berchmanscollege in Mol. Na een periode als parochievicaris in Mechelen, Heilig Hart (1954-1957), werd hij godsdienstleraar aan de Technische Scholen in Mechelen en vanaf 1967 eveneens in het Sint-Michielsinstituut in Keerbergen. Vele jaren heeft hij jonge mensen begeleid op hun zoektocht naar een leven als christen in deze tijd. In 1978 ging hij met pensioen. Dagelijks celebreerde hij de mis bij de zusters; hij werkte graag in zijn tuin, las veel en ging graag op reis.

Fons was een ontwikkeld man die graag debatteerde, een zoekende mens met een innerlijke overtuiging die altijd opnieuw in vraag gesteld werd. In bewondering voor piramiden, tempels en kerken, wetenschappen en filosofie, was hij ook ontdaan over de wreedheden in de wereld. Zijn grote passie was reizen. Europa werd in alle richtingen doorkruist en daarna Afrika, het Midden-Oosten, Azië en de beide Amerika's. Op die reizen toetste hij

zijn geloof aan de levensovertuigingen waarmee hij te maken kreeg.

Werken was belangrijk voor hem, maar hij hield ook van uitgebreid tafelen met een goed glas er bij. Het leven was gul voor Fons. Hij heeft er veel plezier aan beleefd. Wanneer hij niet meer zelfstandig kon blijven wonen, ging hij naar Zonneweelde in Rijmenam. Steeds meer moest hij zijn vrijheid inwisselen voor een zware zorgafhankelijkheid, want hij werd nagenoeg blind. Vrienden en familie spanden zich in om hem het leven aangenaam te maken. Maar tijdens zijn laatste dagen was hij bang om alleen te blijven en een volledige week werd er voortdurend bij hem gewaakt. Fons heeft zijn lichaam afgestaan aan de wetenschap. Laten we al waarin hij als priester en mens groot is geweest in onze herinnering bewaren als een wegwijzer voor onze eigen levensweg.

Koen Jacobs /
Rik Van den Bosch

Personalía

Benoemingen

Vlaams-Brabant en Mechelen

De heer **Piet CAPOEN**, priester wordt tevens benoemd tot parochieadministrator in Steenokkerzeel, Sint-Martinus, Melsbroek en in Steenokkerzeel, Sint-Rumoldus.

De heer **Luc CLAEYS**, permanent diaken, wordt benoemd tot meewerkend diaken in de federatie Boutersem.

Pater **Franki DE ROOS**, priester-redemptorist, wordt benoemd tot meewerkend priester in de federatie Zaventem-Steenokkerzeel. Hij blijft tevens aalmoezenier in Zaventem, WZC Sint-Antonius.

De heer **Koen JACOBS**, permanent diaken, wordt benoemd tot meewerkend diaken in de federatie Duffel – Sint-Katelijne-Waver.

De heer **Jean Paul PINXTEN**, permanent diaken, wordt benoemd tot meewerkend diaken in Haacht, Onze-Lieve-Vrouw van Gedurige Bijstand, Haacht-Station; in Haacht, Sint-Adrianus; in Haacht, Sint-Hubertus, Wakkerzeel; in Haacht, Sint-Jan Baptist, Tildonk; in Haacht, Sint-Lucia, Wespelaar en in Haacht, Sint-Remigius.

De heer **Hedwig REYNTJENS**, priester van het bisdom Nanterre (Frankrijk), wordt benoemd tot aangesteld priester volgens canon 517 §2 in Puurs, Sint-Pieter.

De heer **Paul VAN ASSCHE**, permanent diaken, wordt benoemd tot meewerkend diaken in Puurs, Sint-Pieter.

Brussel

Mevrouw **Geneviève CORNETTE** wordt benoemd tot coördinatrice voor het catechumenaat in het dekenaat Brussel-Noord-Oost.

Mevrouw **Marie-Paule GENDARME**, pastoraal werkster, wordt tevens benoemd tot coördinatrice voor het catechumenaat in het dekenaat Brussel-West.

De heer **François GOETGHEBUER**, priester, wordt tevens benoemd tot coördinator voor het catechumenaat in het dekenaat Brussel-Zuid.

De heer **Mario Alberto ROSAS CONTRERAS** wordt benoemd tot coördinator voor het catechumenaat in het dekenaat Brussel-Centrum.

Waals-Brabant

De heer **Côme NGENGO KITUNGA**, priester van het bisdom Kenge (Democratische Republiek Congo), wordt benoemd tot medepastoor in Jauche, Saint-Martin.

Mevrouw **Danielle PIRON** wordt benoemd tot pastoraal werkster in de dienst voor het spirituele leven.

Ontslagen

De aartsbisschop heeft het ontslag aanvaard van

- pater **Fernand LAMBERT**, priester-missionaris van Afrika, als aalmoezenier van het rusthuis Onze-Lieve-Vrouw in Wezembeek-Oppem;
- mevrouw **Maaike VERBRUGGEN**, als pastoraal werkster in het Psychiatrisch Ziekenhuis in Duffel, PC Sint-Norbertus;
- de heer **Guy WITTOUCK**, priester, als lid van de aalmoezeniersploeg van de Kliniek 'du Bois de la Pierre' in Wavre.

Overlijdens

Mechelen-Brussel

Pater **Alfons SMET** (geboren in Vrasene-Waas op 27/7/1926 en gewijd op 7/4/1953), priester-passionist, overleed in Wezembeek-Oppem op 3 april 2015.

Hij was pastoor in Wezembeek-Oppem, Sint-Pieter, Wezembeek (1994-1995) en medeverantwoordelijke voor de pastoraal in het dekenaat Tervuren (1994-1995).

Pater **Matthieu NELISSEN** (geboren in Hees/Nederland op 9/12/1931 en gewijd op 6/7/1958), priester van het Heilig Hart, overleed in Leuven op 12 april 2015.

Hij was parochievicaris in Tervuren, Sint-Jan Evangelist (1992-2007) en meewerkend priester in de federatie Tervuren (2007-2014).

Pater **Robert HEYLEN** (geboren in Rumst op 1/9/1935 en gewijd op 4/8/1963), priester-missionaris van Scheut, overleed in Leuven op 11 april 2015.

Hij was meewerkend priester in het WZC Floordam, Goddelijke Voorzienigheid in Melsbroek (2000-2007) en in het rust- en verzorgingstehuis Ter Burg in Nossegem (2006-2015).

Monseigneur **Bernard VANDEN BERGHE** (geboren in Vilvoorde op 1/12/1912 en gewijd op 15/6/1935), priester, overleed in Jette op 9 mei 2015.

Hij was achtereenvolgens leraar aan het Sint-Pieterscollege in Leuven (1937-1939); directeur aan het Heilig Hartcollege in Ganshoren (1939-1949); pastoor in Koekelberg, Heilig Hart (1949-1966); deken van het dekenaat Koekelberg (1963-1966); adjunct van de vicaris-generaal, vicariaat Brussel

(1963-1982); pastoor in Brussel, Sint-Michiel en Sint-Goedele (1966-1992); deken van het dekenaat Brussel (1966-1992); zonedeken Brussel-Centrum (1966-1992); pastoor in Brussel, Sint-Niklaas (1967-1992) en Onze-Lieve-Vrouw van Finisterrae (1971-1992); parochie-administrator in Brussel, Sint-Jacob op Koudenberg (1978-1992); verantwoordelijke van de ploeg van de pastorale sector Sint-Gorik (1990-1992) en verantwoordelijke pastoraal voor toerisme in het vicariaat Brussel (1992-2002).

Antwerpen

De heer **Karl WOUTERS** (geboren in Zandhoven op 18/3/1926 en gewijd op 22/7/1951), priester, overleed in Lichtaart op 23 april 2015.

De heer **Jan DEKONINCK** (geboren in Mol op 25/3/1937 en gewijd op 8/7/1962), priester, overleed in Geel op 3 mei 2015.

Aankondigingen

Huwelijk en gezin in weer en wind

Er leeft heel wat rond huwelijk en gezin. Met de twee synodes over deze thematiek werd het debat over huwelijk, verschillende relaties en samenlevingsvormen sterk gestimuleerd. Dit brengt ook grote vragen met zich mee: wat betekent het huwelijk binnen de christelijke traditie? Hoe kijken we naar nieuwe en anders samengestelde gezinnen? Kan de Bijbel ons op weg zetten? Hoe kunnen we groeien naar een zinvolle seksualiteitsbeleving?

Het zijn maar enkele van de vragen waar verschillende sprekers op ingaan tijdens deze studie- en bezinningsessie van **1 tot 3 juli**. Deze sprekers zorgen voor diverse invalshoeken. De inleidingen worden verzorgd door Aldegonde Brenninkmeijer-Werhahn, Filip Carpentier, Hans Debel, Patrick Degrieck, Geert Delbeke, Jacques en Mieke Depuydt Cheroutre, Luc Devisscher, Tomas Folens, Stefaan Franco, Dieter en Veerle Ghijs-Gouw, Philippe Hallein, Thomas Knieps - Port le Roi, Anne Moerman, Gertjan Monteyne, Hilde Pex, Philip Pintelon, Dieter Van Belle, Hans Van Crombrugge, Cathy Van Reusel, Katie Velghe en Mia Verduyn. De liturgie van de kerk vormt het biddende kader.

Praktisch: Een initiatief van CCV - bisdom Brugge en van Grootseminarie Brugge. Locatie: Grootseminarie, Potterierei 72 in Brugge. Inlichtingen: 050 74 56 10 | brugge@ccv.be. Inschrijven vóór woensdag 24 juni.

Banneux: ontmoetingsdagen met Maria

Net voor het hoogfeest van de Tenhemelopneming van Maria, van **10 tot 13 augustus**, vinden in Banneux

de derde 'Ontmoetingsdagen met Maria' plaats. Deze dagen worden gedragen door groepen van het heiligdom van Banneux, met rector Leo Palm, de FIAT-Vereniging, de Montfortaanse Familie, de Familie van Sint-Jan, de Mariale Beweging met o.a. priester Jean Simonart en enkele geëngageerde leken. Kardinaal Godfried Danneels geeft de inleidingen op het thema.

De bedoeling van deze Ontmoetingsdagen is dieper in te gaan op de plaats van Maria in het handelen van God, in dienst van de evangelisatie. Het is een retraite van vier dagen gedragen door gebed en liturgie. Na het ontbijt en het ochtendgebed volgt een onderricht. De voormiddag wordt afgesloten met een eucharistieviering. Na het middagmaal is er mogelijkheid tot uitwisseling in groepjes, de genade van Banneux wordt ook belicht, er is gelegenheid tot het sacrament van de verzoening, een moment van aanbidding, een stille tijd ... Na het avondmaal is er telkens een wake met gebed en getuigenissen. Hoewel het aangewezen is om deze 'Ontmoetingsdagen met Maria' in hun geheel mee te maken, kan men ook aan één dag of aan meerdere dagen deelnemen.

De openingsviering van maandag 10 augustus om 17 uur wordt voorgegaan door monseigneur Aloys Jousten, emeritus bisschop van Luik. Op donderdag 13 augustus is er de slotviering – waarin kardinaal Godfried Danneels voorgaat – om 14.30 uur met processie en hernieuwing van de doopbeloften.

Praktisch: Inlichtingen en inschrijving: via FIAT-Vereniging vzw, Varkensstraat 6 2800 Mechelen. www.ontmoetingsdagenmetmaria.com | 016 65 28 75 (mevrouw Nic

Slaus) Om zoveel mogelijk mensen te kunnen laten deelnemen, is de totaalprijs (verblijf, maaltijden en inschrijving) zo laag mogelijk gehouden: 144 euro per persoon of 259 euro per echtpaar (met korting voor kinderen en jongeren).

Didachè-studiedagen

'Vandaag de dag is geloven alles-behalve vanzelfsprekend. In de Bijbel daarentegen lijkt geloven een evidente zaak. Bijbelteksten laten zich lezen als getuigenissen van gelovige mensen en in bijbelverhalen treden personages op die spontaan gelovig zijn. Het is echter de vraag of die analyse volledig klopt. Bij nader inzien blijkt 'tot geloof komen' ook in de Bijbel een groeiproces te zijn, dat bovendien op heel uiteenlopende wijzen kan verlopen.

Tijdens deze studiedagen op **18 en 19 augustus** gaan we na wat 'geloven' betekent in de Bijbel. We bestuderen een aantal bijbelteksten over geloofsgroei in hun historische en literaire context en trachten ze vanuit een christelijk perspectief te vertalen naar vandaag.

Praktisch: Plaats: Promotiezaal en Jubileumzaal van de Universiteits-hal, Naamsestraat 22 in Leuven. Inschrijven: bij voorkeur door gebruik te maken van het elektronische antwoordformulier via www.kuleuven.be/vsc (code BY16). Deelname aan de tweedaagse kost 35 euro (32 euro voor leden van het Theologisch Forum; 20 euro voor wie slechts één dag deelneemt).

Psalm 100

**Heel de aarde, juich voor de Heer!
Ga naar de tempel en dien Hem met vreugde,
besef dat Hij ons geschapen heeft
en wij zijn volk zijn, Hij onze herder.
Ga naar de poorten en zing Hem een danklied!
Ga door het voorhof en zing er zijn lof.
Prijs en vereer Hem want Hij is goed.
In eeuwigheid duren zijn liefde, zijn trouw,
en de overvloed van zijn genade.**

*De psalmen, vertaald en bewerkt door Piet Thomas,
Lannoo Tielt & Ten Have Baarn, 2004, p. 147.*